სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარეგო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ხუთშაბათი, 10 ოქტომბერი 1918 წ.

ერთობა

ფასი 50 კაპ.

გაზეთი დგება: 1 თვით 12 მანეთი ცალკე ნომერი ყველგან 50 კაპ. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. სამგლოვიარო განცხადება 20 მან. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 12 ს. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მომწერლებმა ფული [illegible] სით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ [illegible] пр. 199. Редакція „Эртоба". [illegible] გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ, Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 217 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 217

ოლღა პეტრეს ასული კისლუხინა აუწყებს ნაცნობთა და ნათესავებს თავის უუძვირფასეს საქმროს

აკაკი სოლომონის ძე გაგრიჩიძის

გარდაცვალებას. მიცვალებულს გამოასვენებენ საკუთარ ბინიდან გრიბაედოვის ქ. № 28 დღეს, საღამოს 4 საათზე და წაასვენებენ კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე.

ს.-დ. მ. პ. საოლქო კომიტეტი აუწყებს ამხანაგებს ძვირფასი ამხანაგის და საოლქო კომიტეტის ხაზინადარის

აკაკი სოლომონის ძე გაბრიჩიძის
(კლეგეიშვილი)

ხანმოკლე ავათმყოფობის შემდეგ გარდაცვალებას.

გაზ. „ერთობის" და „ბორბა"-ს რედაქცია მწუხარებით აუწყებს ამხანაგებს თავის თანამშრომლის

აკაკი სოლომონის ძე გაბრიჩიძის
(კლეგეიშვილი)

ხანმოკლე ავათმყოფობის შემდეგ გარდაცვალებას.

თფ. ამხანაგები ღრმა მწუხარებით აუწყებენ თავის ამხანაგ მეგობრებს ძვირფასი ამხანაგის

აკაკი სოლომონის ძე გაბრიჩიძის

უდროოთ გარდაცვალებას.

ქუთაისელი ამხანაგები გულდათუთქულნი დასტირიან ძვირფას და დაუვიწყარ ამხანაგის

აკაკი სოლომონის ძე გაბრიჩიძის

უდროოთ გაცვებულ გვამს.

თფილისის კომიტეტი სოც.-დემოკრატიული პარტიისა აუწყებს ამხანაგებს ძვირფასი ამხ.

აკაკი გაგრიჩიძის
(კლეგეიშვილის)

გარდაცვალებას. მიცვალებულს გამოასვენებენ საკუთარ ბინიდან, გრიბაედოვის ქ. № 28 დღეს, საღამოს 4 საათზე. დაკრძალვა კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე.

ღრმად დამწუხრებულნი დედა დოდო ეგნატეს ასული, ძმები მიხეილ, გიორგი და დავითი გლახუნის ძენი, დები ვარდო და კესარია, რძალი ნინო იასონის ასული გოგოტიშვილები და სიძე ირაკლი ონისიმეს ძე ღლონტი აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობართ, რომ შაბათს, 12 ოქტომბერს (ახ. სტ.) თორმეტს საათზე სოფ. ვაკიჯვარის (ოზურგ. მაზრა) წმ. კვირიაკეს ეკლესიაზე გადახთილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი უდროოთ დაკარგულ ჩვენი ძვირფასი

ზაქრო გლახუნის ძე გოგოტიშვილის

სულის მოსახსენებლად. ქუთაისის სათავად-აზნაურო გიმნაზიის მეექვსე კლასის მოწაფის. (2—1)

ამიერ-კავკასიის ს. დ. ორგანიზაციებს

ამხანაგებო! საოლქო კომიტეტმა გადასწყვიტა პარტიულ ყრილობის მოწვევა. ის სამ ნოემბერს უნდა გაიხსნეს.

ნახევარი წელიწადი გავიდა ჩვენი უკანასკნელი ყრილობის შემდე, მაგრამ თითქო მთელი საუკუნე გასულიყოს, იმდენად მდიდარი იყო ეს პერიოდი დიდი შემთხვევებითა და ცვლილებებით. სხვას რომ თავი დავანებოთ, მას შემდეგ გამოცხადდა დამოუკიდებელი ამიერ-კავკასია, დაირღვა უკანასკნელი და წარმოიშვენ რესპუბლიკები—საქართველოს, არარატისა და ადერბეიჯანის.

მძიმე როლი დააკისრა ისტორიამ ჩვენ პარტიას ამ დროს განმავლობაში, რთული და მეტად საპასუხისმგებლო კითხვების გადაჭრა მოგვიხდა.

საბედისწერო და განცდის დღეებში, როდესაც სწყდებოდა ბედი ჩვენი აწმყოსი და მომავალისა, მაშინ, ამხანაგებო, თქვენი ხელმძღვანელი ორგანოს გულის ყური თქვენსკენ იყო მოპყრობილი... დავიწყეთ სახელმწიფოს აღმშენებლობა, რომელთაც სათავეში დგომა გვარგუნა ბედმა... ჩვენ მუდამ აზრთა და მოსაზრებათა ერთობით ვიყავით ძლიერნი—მით უფრო ამ დიად წამებში იყო ძვირფასი და საჭირო საერთო აზრი სწორედ ისე, როგორც საერთო თავგანწირულება. და არა ერთხელ დაბადებულა მხურვალე სურვილი ყრილობის მოწვევისა, მაგრამ მძვინვარე ანარქია არ გვაძლევდა ამის შეძლებას. ძალაუნებურათ გვიხდებოდა ბრძოლა და სვლა იმ მიმართულებითა და გზით, რომელსაც გვიკარნახებდა ალღო დემოკრატიისა.

დღეს, როდესაც ჩვენი ცის ტატნობზე ოდნავ მაინც გადაიწმინდა და საშუალება გვეძლევა შევიკრიბოთ, ერთი მეორეს მოვუსმინოთ, ჩვენ ვესწრაფვით აქეთქენ. ჩვენმა ყრილობამ მსჯავრი უნდა დასდვას ჩვენ წარსულ ნამუშევარს, დააფასოს აწმყო და გამოიმუშავოს გეგმა მომავლისა. მრავალი საჭირ-ბოროტო კითხვის გარკვევა და გადაწყვეტა მოგვიხდება ამ ყრილობაზე და საჭიროა წინასწარი მომზადება, რომ მისი მუშაობა ნაყოფიერი გამოდგეს.

მაშ ემზადეთ, ამხანაგებო, მომავალი ყრილობისათვის.

ყრილობისათვის შემუშავებულია შემდეგი დღის წესრიგი:

1) საოლქო კომიტეტის მოხსენება, 2) საკანტროლო კომისიის მოხსენება, 3) ეროვნულ საბჭოს ს. დ. ფრაქციის მოხსენება, 4) მთავრობის წევრთა მოხსენება, 5) დამფუძნებელი კრება და მისთვის კანდიდატების დასახელება, 6) აგრარული საკითხი, 7) მუშათა საკითხი, 8) დამოკიდებულება სხვა პარტიებთან, 9) ადგილობრივი თვითმართველობა, 10) პარტიული მუშაობა, 11) ინტერნაციონალი, 12) არჩევნები.

სასურველი და საჭიროა აღნიშნული კითხვები გახდეს ფართო მსჯელობის საგნათ ადგილობრივ პარტიულ ყრილობებზე მათ ყოველ მხრივ გასარკვევათ და დასამუშავებლათ.

ორგანიზაციებს უფლება აქვთ წარმოადგინონ წერილობითი წინადადება ამა თუ იმ კითხვის დღიურ წესრიგში შესატანათ არა უგვიანეს 20 ოქტომბრისა.

შენიშვნა: ყრილობაზე წარმომადგენლობა—ამიერ-კავკ. ს. დ. ორგანიზაციების წესდების მე 12 მუხლით.

საოლქო კომიტეტი.

ზავის მოახლოვება

განთლებულ კაცობრიობის მთავარი ყურადღება ამ ჟამათ ზავისაკენ არის მიქცეული. მეომარ სახელმწიფოების წარმომადგენლები, განსაკუთრებით კი გერმანიისა—ზავის საკითხს მორიგ საკითხათ აყენებენ და მის დადებითად გადაჭრას მოითხოვენ.

ბერლინიდან მოსულ ცნობების მიხედვით, გერმანიის მთავრობამ განაცხადა, რომ იგი პრინციპიალურად თანახმაა მიიღოს ვილსონის ოთხ მუხლიანი საზავო პირობა.

ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტ ვილსონის საზაო პირობა ეჭვს გარეშეა, შედარებით დემოკრატიული ზავის ნიადაგზეა აშენებული და ამ ნიადაგზე შეიძლება გაიმართოს მეომარ კოალიციათა შორის სამშვიდობო მოლაპარაკება. ახლად მოსულ დეპეშათა ცნობით გერმანიის განახლებულ სამინისტროს ზავის ნიადაგზე კვლავ ერთი ნაბიჯი წინ გადაუდგავს და მას იმავე ვილსონის თოთხმეტ მუხლიანი ზავის პირობები მიუღია.

თავის თავად საგულისხმოა გერმანიის განახლებული პარლამენტარული—ხალხის ნდობით აღჭურვილი მთავრობა ომის მოსპობაში გულწრფელათ დაინტერესებულია და იგი დასახელებულ ნიადაგზე გაბედულათ მოქმედებს. განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც გერმანიის ახალ სამინისტროში ხალხის ნამდვილი წარმომადგენლები შევიდენ. საერთაშორისო დემოკრატია გერმანიის მთავრობის მიერ განცხადებულ ზავის ჩამოგდებას სიმპატიურათ შეხვდება და თვითეული მათგანი თავიანთ მთავრობაზე შესაფერ გავლენას მოახდენს. ასეთია საერთაშორისო დემოკრატიის ეკონომიური და პოლიტიკური ინტერესები. და თუ იგი მაინც ვერ შესძლებს თავიანთ იმპერიალისტთა კლასების დამორჩილებას, მაშინ გერმანიის დემოკრატია იძულებული გახდება გერმანიის საზღვრები უკანასკნელ სისხლის წვეთამდის დაიცვას და მტერს საშუალება არ მისცეს მისი საზღვრები შელახოს და შეთანხმების სახელმწიფოების იმპერიალისტურ პოლიტიკას დაემორჩილოს.

დროებით შეთანხმების სახელწიფოების გამარჯვება არ შეიძლება ჩაითვალოს ისეთ მოვლენათ, რომელიც მათ საშუალებას მისცემდა გერმანიის ხალხი შემუსრონ დემოკრატიული ზავის მაგიერ იმპერიალისტური იძულებითი ზავი ჩამოაგდონ.

ჩვენ არა ერთხელ და ორხელ აგვინიშნავს, რომ თანამედროვე იმპერიალისტურმა მსოფლიო ომმა თავის წიაღიდან წარმოშობა მისი უარმყოფელი ძალა—თანამედროვე დემოკრატია. უკანასკნელი კლასია, რომელიც მთელ ომის სიდუხჭირეს განიცდის და მისი ნივთიერი და ფიზიკური არსებობა წარმოუდგენელ განსაცდელში ვარდება.

შემცდარია ზოგიერთების შეხედულება, ვითომ გაჭირვებას და უმწეობას მხოლოდ გერმანიის დემოკრატია განიცდიდეს. მსოფლიო ომმა ყველა მეომარ სახელმწიფოების დემოკრატია ერთნაირ გაჭირვებაში ჩააყენა და ყველგან ომის დამთავრება ერთნაირათ სასურველი გახდა. ეკონომიური და პოლიტიკური პირობები ყველას ერთნაირათ ზავისაკენ მიაქანებს და შეთანხმებისა თუ ცენტრალურ სახელმწიფოების დემოკრატია დემოკრატიულ ზავს მოითხოვს.

ჩვენ უფრო მეტს ვიტყოდით—გერმანიის ხალხს შედარებით სხვებთან, მეტი ორგანიზაციული უნარი შესწევს, ვიდრე სხვა მეომარ სახელმწიფოებს და იქ ეკონომიურ გაჭირვება და მოუწყობლობა შეუფერებელ ხასიათს იღებს.

ამას ზედ დაუმატოთ გერმანიის ხალხის დემოკრატიული ზავის მოთხოვნა და ამ ნიადაგზე პოლიტიკური ცვლილებების მოხდენა.

უკანასკნელი გარემოება გერმანიის ხალხის მოგერიებითი უნარს გააორკეცებს და მოწინააღმდეგესას კი გაანელებს. მით უმეტეს, რომ შეთანხმების სახელმწიფოების მოკავშირე სახელმწიფოს—ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებული შტატების რესპუბლიკის წარმომადგენელმა პრეზიდენტ ვილსონმა დემოკრატიულ ზავის ლოზუნგები წამოაყენა და ამ ნიადაგზე სთხოვდა გერმანიას მშვიდობიანობის ჩამოგდებას.

ჩვენ არ ვიცით გერმანიის ზავის ახალ წინადადებაზე რა პასუხს მისცემენ შეთანხმების სახელმწიფოების მთავრობები. თუ პასუხი უარყოფითი გამოდგა, მაშინ სავსებით გამართლდება ამერიკის ჩვეულებრივი რეკლამური პოლიტიკა. მათ დემოკრატიული ზავი სადემაგოგიოთ წამოაყენეს და მსოფლიო ომში ისინი იმპერიალისტური მიზნების განსახორციელებლათ ჩაერევნენ. ამაში ჩვენ ეჭვი არა დროს არ შეგვქონდა და ამერიკის მთავრობის საზავო პოლიტიკაში მუდამ ეჭვი შეგვქონდა. მხოლოდ ეჭვი არ შეგვიტანია ამერიკის დემოკრატიაში და ისინი ამ ბოლო დროს სხვა სახელმწიფოების დემოკრატიასთან ერთად გულწრფელად ზავს მოითხოვენ.

აი ის შეურყეველი ძალა, რომელიც ომს აწარმოებს და რომელიც ამ ქვეყნის დამქცევ მოვლენას ბოლოს მოუღებს.

მსოფლიო ომმა სახალხო ხასიათი მიიღო, ხალხი გახდა მისი მწარმოებელი და ესევე ხალხი თავისი მდგომარეობით შეგნებულათ იძულებულია კაცობრიობის გამანადგურებელ ომს ბოლო მოუღოს. დადგა დრო, როცა საერთაშორისო ურთიერთობა მთავრობის დიპლომატების მაგიერ ხალხმა უნდა გამოარკვიოს და ხალხის წარმომადგენელებმა გასჭედონ დემოკრატიული ზავის მტკიცე პირობები.

პურის მოუვანა

ბევრს ლაპარაკობენ და სწერენ პურის შემოტანის შესახებ, რაც რასაკვირველია, ბუნებრივია, რადგან პურის ფასი ჩვენში საზღაპრო სიმაღლეზე ავიდა და წვრილი ხალხი დიდს საგონებელშია ჩავარდნილი.

მაგრამ დიდს შეცდომათ უნდა ჩაითვალოს ის, რომ ჩვენი პრესა და საზოგადოება თითქმის არავითარ ანგარიშს არ უწევს ხვალინდელ დღეს და არ ეძებს სახსარს, რომელიც მომავალში შესაფერათ უზრუნველგვყოფს.

ჩვენ ვიცით, რომ რაღაც ათი მილიონი ფუთი პური გვაკლდება წელიწადში, და ამ ათიოდ მილიონის უქონლობა ასეთს უმწეო მდგომარეობაში გვაგდებს, მაშინ როცა ამდენი პურის მოყვანა თავისუფლათ შეიძლება ერთს რომელიმე მაზრაში.

ჩვენ არ მოგვყავდა საკმაო პური, რადგან გავრცელებული იყო კულტურულ მცენარეულობის მოყვანა.

ასეთი მეურნეობა თავის დროზე სასარგებლო იყო, მაგრამ შეცდომა იქნებოდა გვეფიქრა, ვითომ ეს ჩვენი კულტუროსნობის მაჩვენებელი ყოფილიყოს. პირიქით, ჩვენი მდიდარი ბუნების წყალობით ადვილი იყო კულტურულ მცენარეულობის მოშენება მიწის ზედა-პირის უბრალო მოჩიჩქნით. და რაკი ასეთი კულტურა საკმაო შემოსავალს იძლეოდა, ამიტომ პურის მოყვანა მიტოვებული იყო, მით უმეტეს, რომ ჩრდილოეთ კავკასიიდან შემოქონდათ მეტად იაფი პური. აუარებელი მიწები დაუმუშავებელი რჩებოდა.

უნდა აღვიაროთ, რომ სანამ მიწა მცონარე თავად-აზნაურობის ხელში იყო, გლეხს არც სურვილი ქონდა მიწის რიგიანათ დამუშავებისა: ის ცდილობდა ნაკლები შრომით მეტი სარგებლობა მიეღო მიწიდან. ამიტომ ის ეწეოდა ველურ და მტაცებლურ მეურნეობას.

დღეს მდგომარეობა შეიცვალა. ახალმა აგრარულმა კანონმა მოსპო მემამულეთა ბატონობა: მათ იმდენი მიწა დაუტოვა, რამდენის დამუშავებასაც ის შეიძლებს. დანარჩენი სახელმწიფო ფონდში გადავიდა და გლეხობის დასაკმაყოფილებლათაა დანიშნული.

ჩვენში იმდენი თავისუფალი მიწაა, რომ შესაძლებელია როგორც პურის მეურნეობის წარმოება, ისე კულტურულ მცენარეულობის მოყვანა. საჭიროა მხოლოდ უკუგდება იმ მამაპაპეულ იარაღების, რომელსაც ასე მაგრათ ჩაბღაუჭებია ჩვენი გლეხი.

გლეხი კონსერვატორია, გაუნათლებელი და უმწეოა. მას აქვს ფული და არა ინიციატივა, რომ იარაღები შეიძინოს. ეს საქმე ერობამ უნდა იკისროს. მაგრამ ერობა მხოლოდ ეხლა ეწყობა, მას არ აქვს არც გამოცდილება და არც ფული. ამიტომ ეს საქმე პირველათ მთავრობამ უნდა იკისროს. მან უნდა გამოიწეროს საზღვარგარეთიდან სამუშაო იარაღები. პირველ რიგში ორთქლის გუთნები: ახლად მიღებულ იარაღს ან ქირით მისცემს მთავრობა გლეხს, ან მიჰყიდის. ეს გამოაცოცხლებს ჩვენს მეურნეობას და სხვისკენ მაცქერალი აღარ ვიქნებით მუდამ. სირცხვილია, საქართველოს საზღვრებში პური გვქონდეს საძებნელათ, როცა ჩვენ ქვეყანას შეუძლია არა თუ თავისი თავის გამოკვება, მას შეუძლია მეზობლებისთვის მიწოდებაც.

საჭიროა ყურადღება მიექცეს აღნიშნულ გარემოებას და მომავალი წლისათვის მაინც ავიშოროთ თავიდან უპურობა.

პრესა

ორშაბათის ხდომამ ქალაქის საბჭოში სხვა კილოზე აალაპარაკა რუსული პრესა, რომელიც ცნობილია ჩვენი რესპუბლიკისა და მთავრობისადმი არა კეთილი განწყობილებით.

„კავკაზ. სლოვოს" დიდათ მოსწონს წინანდელი დადგენილება ქალ. საბჭოსი, რომელიც ქალაქის მილიციას უკრძალავ და მთავრობის რაზმისთვის დახმარების აღმოჩენას. სამაგიეროთ არ მოსწონს ქალაქის თვითმართველობის გადადგომა, ამ საკითხში მისთვის გამოტანილ უნდობლობის გამო.

„კავკ. სლოვო" სრულ ნდობას აძლევს უპასუხისმგებლო ოპოზიციონერების ზეპირ განცხადებას, კონკრეტიულ საბრალმდებლო ფაქტების მოუყვანელად რაზმის წინააღმდეგ ამხედრებას. მას გონია, რომ რაკი ხანდანოვები, რომელნიც სპეკულიაციურ წრეებთან დაახლოვებული არიან, რომელიმე რაზმს უდიერი სიტყვით მოიხსენიებს, მთავრობა მაშინვე უნდა შეუდგეს ამის გამორკვევას, ძიებას და ბოიკოტი თვითმართველობისა ნორმალურ მოვლენად ჩასთვალოს. მას რასაკვირველია არ მოსწონს, რომ ჩვენი საზოგადოებრივობა ასე არ იქცევა. მას არ მოსწონს, რომ საზოგადოებრივობა მთავრობას მეტის ნდობით ეპყრობა, ვინემ გაბორკილებულ თუმანოვებს და არა ნაკლებ გულნატკენ კადეტებს; რომ მთავრობა უფრო დემოკრატიულია, ვინემ ეს ვაჟბატონები, მეტი და უკეთესი კანტროლის ქვეშ იმყოფება, ვინემ ეს ზეპირათ ბრალდებების წამომსროლელნი, რომელნიც ლაპარაკობენ იმისათვის, რომ ენას ძვალი არა აქვს.

„სამწუხაროთ ჩვენი საზოგადოებრივობა არ მისულა განვითარების იმ სიმაღლემდე, როცა პატივს სცემენ ჭეშმარიტებას და არა ფორმალურ კანონიერებას, არა საქმეს, არამედ სიტყვებს".

ამას სწერს გაზეთი გამგეობასა და მის მომხრეებზე. ნამდვილათ კი გამგეობის გადადგომის და მისი დამცველთა საბუთები ერთიანად საქმეს ეხებოდენ და არა სიტყვებს. ამ დირექტივების ასრულება და მთავრობასთან კონფლიქტი უმიზნოა და შეუსრულებელი.

„უპრავას ალბათ გონია, რომ განსაკუთრებული რაზმის დაცვა უფრო დიდი მოვალეობაა მცხოვრებლების წინაშე, ვინემ ყველა დანარჩენი ფუნქციების ასრულება... ისინი გაჯავრდენ, არსებითად შემთხვევითს საკითხზე".

გაზეთი აქ ორჯერ ღალატობს სინამდვილეს. ერთი იმით, რომ საკითხი ეხებოდა დემოკრატიულ მთავრობასთან კონფლიქტს—უკანონო დადგენილებით გამოწვეულს. და განა იქნება ისეთი დემოკრატიული გამგეობა, რომელიც თუ მანოგ ხანდანოვებისთვის გადაუდგება ჩვენს დემოკრატიულ და სოციალისტურ მთავრობას. ასეთი ხალხი მხოლოდ „კავკაზსკოე სლოვოში" მოიძებნება, მაგრამ იმიტომ, რომ მათ დემოკრატიის ინტერესები ისე ეინტერესებათ, როგორც შარშანდელი თოვლი...

„ქალაქის თვითმართველობის ორგანოებისაგან მოქალაქეებს უფლება აქვთ მოელოდენ ენერგიულათ ასრულებას პრაქტიკული საქმისა, და არა დემონსტრაციებს".

ხანდამოვები დემონსტრაციებს ახდენენ, ხოლო „კავკ. სლოვო" თვითმართველობას სდებს ბრალს. ქალაქის თვითმართველობას მარტო მეურნეობა ეკითხება თურმე და სხვა ინტერესები ქვეყნის კი არა. ვთქვათ ეს ასეა, მაგრამ ამ შემთხვევაში ბ ნი ინტერპელიანტები უნდა გაეკიცხა გაზეთს და არა გამგეობა. მაგრამ ცნობილია თავისიანს როგორ შებედავენ საყვედურებს. მათი ზრახვაც ხომ იგივეა, რაც ამ ხანდანოვების: მთავრობასთან ბრძოლა.

* * *

კადეტების გაზეთი „რეჩი" უფრო გაწყრომატებულია. ორშაბათს მათ დასტოვეს სხდომა დემონსტრატიულად. ახლა მეთაურში სჩივიან: ჩვენ არ გვალაპარაკეს, თავისუფლება სიტყვისა მოგვისპესო.

სიტყვის თავისუფლების დამცველნი ამ სიტყვით აქვე ბოროტათ სარგებლობენ და სიყალბეს სჩადიან: ისინი ამტკიცებენ, რომ ს.-დ. ბევრი ილაპარაკეს, ჩვენ კი არ ამოგვაღებინეს ხმაო. ნამდვილად კი ვინც ანგარიშებს გადაათვალიერებს ამ სხდომისას, ადვილათ მიხვდება, რომ ორი საკითხი გამგეობის გადადგომის და განსაკუთრებული რაზმისა, გადააბეს სწორეთ ოპოზიციის მიმდევრებმა. მათ ამ ნიადაგზე მთელი საათები ილაპარაკეს. ყველა ამ კითხვებს დასტრიალებდა. ჩვენ რამდენიმეჯერ ვცადეთ პროტესტის განცხადება, მაგრამ თავმჯდომარემ არ შეიწყნარა ჩვენი წინადადება. მაშინ იძულებული გავხდით ორიოდე სიტყვა მაინც გვეთქვა ამ საგანზე. სულ ორმა ილაპარაკა ესდეკმა. ორმა-სამმა და მეტმაც ილაპარაკა კადეტების და სხვა მცირერიცხოვანი ფრაქციებიდან. განა ამის შემდეგ ითქმის, რომ ს.-დ. ვინმეს ენა დაუბეს და ლაპარაკი არ დაანებეს.

მაგრამ რა ენაღვლება „რეჩს", მისი აზრით „სიტყვის თავისუფლება"—ეს მხოლოდ უსაფუძვლო ბრალდებების წამოსროლის თავისუფლებაა. ხოლო პასუხის გაცემა თუნდ ნაშუაღამევის 2 საათზე და შემდეგ კამათის შეწყვეტა—თავისუფლების შეზღუდვაა. ნეტავი ვინ დაუჯერებს ამ ვაჟბატონებს?

* * *

ამ პარტიის ორატორი ბ. ამირაგოვი დიდის რიხით და მეტრმეტყველებით ამტკიცებდა, რომ დღეს ისინი არ არიან წინააღმდეგი პატარა სახელმწიფოების და მათ შორის საქართველოს დამოუკიდებლობის, რადგან ხედავენ, რომ ამ დანგრევით დიდ რუსეთს ვერ გაამაგრებენ. მაგრამ თუ შეამჩნიეს, რომ რუსეთს გაამაგრებენ ჩვენი დანგრევით? რასაკვირველია, კიდეც შეეცდებიან. ხოლო როგორი უნდა იყოს ეს დანგრევა, ამაზე იგივე „რეჩი" მოგვითხრობს ალექსანდრე ხვედჩენის წერილში „სამხედრო მიმოხილვა" (რ. № 12).

აღნიშნავს, რა რომ ოსმალეთის ჯარი

მიდის კავკასიიდან და გერმანელებმაც ზოგიერთი ნაწილები გაიყვანეს, იგი განაგრძობს:

„და თუ ალექსეევის ჯარი, რომელიც ერთგულია მოკავშირეების, განაგრძობს თავის წინსვლას სუხუმზე, ერთის მხრით, და ინგლისის რაზმები, გაძლიერებულნი სპარსეთიდან ჩამოსული ნაწილებით, გამოიწვევენ ბაქოსაკენ, არა წინასწარმატყველსაც შეუძლია სთქვას, რომ ბაქო და ბათუმი ოსმალების ხელში არ დარჩებიან“.

მართალია აქ ოსმალებს გარიკვაზეა ლაპარაკი, მაგრამ სუხუმისკენ მოგზაურობა ალექსეევის ჯარის, ეს ხომ საქართველოს საზღვრებში შემოჭრაა. და აი ამაზე უკვე ოცნებობს დღეს კადეტები. ამით ალექსეევის კონტრ-რევოლიუციას იხმობენ იგინი საქართველოს წინააღმდეგ. გუშინ არ აპირობდენ ჩვენს დამხობაზე ფიქრს, დღეს უკვე შეცვლილა სჩანს მათი აზრები. ასეთი ანტი-სახელმწიფოებრივი ელემენტები განა მოსათმენია სახელმწიფოს ფარგლებში? კადეტები არ ფარავენ, რომ საქართველოს დანგრევა მათთვის სანუკვარი საგანია და კიდევ უკვირთ, რომ მათ ასეთ მტრულ მოქმედებას მთავრობა რეპრესიებით ეგებება.

***

გაზ „ჰორიზონი“-ს № 203 ში მოთავსებულია მოწინავე წერილი, რომელიც უმთავრესათ ეხება საქართველოს პარლამენტში მყოფ სომეხ წარმომადგენლების მომავალ მოქმედებას. გაზეთი პირველ საკითხათ აყენებს სომეხ ლტოლვილების კითხვას, რომლის მოუწყობლობის გარეშე ვერ დამშვიდდება სომხურ საზოგადოების სულიერი მდგომარეობა.

სომეხმა საზოგადოებამ,—დასძენს გაზეთი,—მოისმინა ის განცხადება, რომლითაც შევიდნენ პარლამენტში სომეხი წარმომადგენლები. ამ განცხადებიდან სჩანს, რომ მათ სურთ ორგანულათ შეკავშირებული, სოლიდარული მუშაობა პარლამენტში. მაგრამ სომხური საზოგადოება, ძალიან კარგა გრძნობს, რომ სოლიდარობა და ნორმალური მუშაობა პარლამენტში შესაძლებელი იქნება იმ შემთხვევაში მხოლოდ, როდესაც სომეხი ხალხი დამშვიდებულის სინდისით დაინახავს, რომ საქართველოს საზღვრებში მას შეძლება მიეცემა მოვალეობის ასრულება თავის უბედურ მოძმეებისადმი.

„ჩვენ უნდა დავინახოთ, რომ საქართველოს მთავრობას უკან წაუღია ლტოლვილების შესახებ სიკვდილით დასჯა, რომელიც დღითი დღე ხორციელდება წალკაში და ბაკურიანში და მე-300 ვერსზე. ყველასათვის ცხადი უნდა იყოს, რომ შეუძლებელია თფილისში მშვიდათ ორგანიული მუშაობა, როდესაც იქ ხალხი იხოცება **მთავრობის პოლიტიკის მიზეზით** (კურსივი გაზეთისაა). ჩვენთვის სრულებით სულ ერთია, თუ მთავრობა რა საშუალებით ჰხოცავს სომეხ ხალხს, თოფებით, ზარბაზნებით თუ კონცენტრაციით შექმნილ შეუწყნარებელ პირობებით. ეს უკანასკნელი ისეთივე შთაბეჭდილების ახდენს ჩვენზე, როგორც პირველი.

ასე თუ გაგრძელდა, ცხადია, რომ საქართველოს პარლამენტის სომეხ წარმომადგენლების მდგომარეობა აუტანელი გახდება. ერთის მხრივ მთავრობის ქცევა, მეორეს მხრივ მთელი სომეხობის მოთხოვნა ლტოლვილების სიკვდილისაგან გადარჩენის შესახებ.

რომ სომეხი ხალხის გულისწყრომამ არ დაამსხვრიოს მითი კეთილი სურვილები და გეგმები, სომეხი წარმომადგენლები უნდა კარგა ჩაუკვირდენ თავიანთ მომავალ მოქმედების და პოზიციის საქმეს“.

დაშნაკელებისგან ჩვენ მეტს არც მოველოდით. მათ თათრების მოწყობილი ელიტა ურჩევნიათ, ვინემ საქართველოს ფარგლებში სომხების შეფარება. იმიტომ, რომ პირველი ზრდის შოვინიზმს, ველურ უსაშვალო, ზოოლოგიურ შოვინიზმს, ტომთა შეუბრალებელ მტრობას, ე. ი. იმ ნიადაგს. რომელზედაც ეს პარტია აშენებს თავის გაბატონებულ მდგომარეობას.

მათ იციან ისიც, რომ სომხის ლტოლვილები ჩვენში ისეთსავე მდგომარეობაში არიან, როგორც ქართველი ლტოლვილები. იცის ისიც, რომ სახელმწიფოს, რომელსაც შემოსავლის წყარო არა აქვს, არ შეუძლია ნახევარ მილიონი უცხო ქვეშევრდომის რჩენა შენახვა, და სწორეთ ამიტომ აყენებს ამ საკითხს ერთათ ერთ საკითხათ, რომელსაც უნდა დაეყრდნოს თურმე სომხის წარმომადგენლობა საქართველოს პარლამენტში. ეს არის განა ორგანიული მუშაობა? ეს არის იმ დეკლარაციის განხორციელება, რომელიც ასეთი ამბით იყო წაკითხული პარლამენტში?

უნდა ერთი მოვახსენოთ ბ ნ დაშნაკელებს: სოც. დემოკრატია იცავს ყველა ერის ხალხს. იგი იცავს უმცირესობათა უფლებებს, მაგრამ იგი ასეთ შოვინისტურ გამოსვლებს სათანადო პასუხს გასცემს. საქართველოს რესპუბლიკა არ არის საქველმოქმედო საზოგადოება, მი[illegible] ვალეობა ქვეშმოქმედებათა რაოდენობით არ გაიზომება. და ვინც იმისთვის დაიჭერს საქართველოს დემოკრატიასთან მტრულ განწყობილებას, რომ მას ნახევარი მილიონი უცხო ლტოლვილის რჩენა პატრონობა არ შეუძლია, მან უნდა თავიდანვე სთქვას, რომ მხოლოდ მიზეზს ეძებს მტრულ განზრახვების გამოსააშკარავებლათ და ეროვნულ შუღლის გასაღვივებლად. განა ბაკურიანში და სხვ. ქართველი ლტოლვილები არ არიან, განა მათ კი იგივე სენი არ ავლებს მუსრს, რაც სომხისს?

მაშ, რათ სჭირდება „ორიზონს“ კითხვის ასე ცალმხრივათ, ნაციონალისტურ ნიადაგზე დაყენება, თუ ის საქართველოს სახელმწიფოებრივობის განმტკიცებას ემსახურება? მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ ნაციონალისტების ბუნება რჯულზე უმტკიცესია. გარეშე ეროვნულ შუღლის, მას არსებობა არ შეუძლია.

სანამ დემოკრატია სომხისა არ შეიგნებს ამას და დაშნაკელთა პროვოკაციულ მიზნებს არ დაასამარებს, მანამდე დემოკრატია ვერ იტყვის, რომ მან საბოლოოთ გაამაგრა თავის დემოკრატიული რესპუბლიკა. ნაციონალისტები ყველა ერი', დემოკრატიული სოლიდარობის მტერია და ანგრევს მას. სომხის დაშნაკელები ტოლნი არიან ქართველ ნაციონალისტების. ამას უნდა გაუსვას ხაზი საქართველოს დემოკრატიულმა პარტიებმა.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო).

8 ოქტომბერი.

მოსკოვი. ცენტ. აღმ. კომიტეტის ბიულეტენი, კოპენგაგენი: ბულგარეთის მთელი ფრონტი ცეცხლის ალშია გახვეული. ვენა. დროებითი ზავის პირობები შემდეგია: ჯარების დემობილიზაცია, გაწმენდა ყველა ადგილების, რომლებიც კი 1915 წლიდანაა დაკავებული, ავსტრია-გერმანიის ჯარების ბულგარეთიდან გასვლა, ბულგარეთის ძველი ტერიტორიის ხელშეუხლებლობა. ბერლინი: საბოლოოდ შესდგა და მუშაობას შეუდგა გერმანიის ახალი მთავრობა. პირველი ნაბიჯი—წინადადება ზავის ჩამოგდების შესახებ ვილსონის 14 მუხლიან პროგრამის საფუძველზე: ბელგიის და სერბიის აღდგენა, საფრანგეთის ნაწილებიდან ევაკუაცია, ბრესტ-ლიტოვსკის ზავის გადათვალიერება, ელზას-ლორენზე ხელის აღება. შეთანხმების ს ხელმწიფოებიდან ჯერ-ჯერობით პასუხი არ მოსულა. ვენა: ეროვნულმა შუღლმა უმწვერვალეს წერტილს მიაღწია: ჩეხები და სამხრეთ სლოვაკები სრულ დამოუკიდებლობას მოითხოვენ, პოლონელებიც მოითხოვენ ავსტრიის პოლონეთის დამოუკიდებლობას. გერმანელმა ნაციონალისტებმა გადასწყვიტეს წავიდენ რეიხსრატიდან (პარლამენტიდან) და მოიწვიონ საკუთარი ეროვნული კრება. ვ ქტორ ადლერი მოუწოდებს ხალხს ბრესტის ხელშეკრულობის უარყოფისაკენ. მუშებში მღელვარეობაა. ბერლინი: თანამდებობიდან გადადგა ოსმალეთის მინისტრი ჯამბოლატი. მოელიან სხვა ცვლილებებსაც. ბრესტის ხელშეკრულება ოსმალეთსა და რუსეთის (საბჭოთა რესპუბლიკის) შუა გაუქმებულია.. (დამახინჯებულია). კიევი: მოლაპარაკება უკრაინისა და რუსეთს შუა შეწყდა. შესაძლოა დიპლომატიური ურთიერთობის შეწყვეტა. უკრაინაში პანიკაა იმის გამო, რომ იქიდან ავსტრია-გერმანიის ჯარები გავიდენ. საჩქაროდ ემზადებიან თეთრი გვარდიის შესადგენად. ხარკოვი: ოფიცრები კავშირდებიან. კადეტები კიევში ამბობენ, რომ ბურჟუაზია, ზავის ჩამოსაგდებათ ძალა არ შესწევს, ბოლშევიზმი სასლის ღვარს დააყენებს მთელ ევროპაში სამოქალაქო ომის საშუალებითო.

ბერლინი. სამხედრო მოხსენება, დასავლეთის ფრონტი. მოწინაღმდეგემ ნეუვრელი დაიპყრო. სხვაგან ჩვენმა მოწინავე ჯარებმა მტერი შეაჩერეს.

გენ. ბოინეს ლაშქარი. სეჯეხარტის სამხედრეთით მოწინაღმდეგის იერიშები ჩვენმა ჯარებმა მოიგერიეს. ყველა იერიში კონტრ-იერიშით უკუვაქციეთ.

ბერლინი. ამერიკელებმა ხელმეორეთ განაახლეს შემოტევა და განიზრახეს გაერღვიათ ჩვენი ფრონტი მდ. ენთან. შატელთან მტერი ჩვენ მიერ მოგერეგბული იქნა. საღამოთი მტერმა კიდევ განაახლა შემოტევა შარპენტრის და რომანის მახლობლათ. კარგა ხნის ბრძოლის შემდეგ ჩვენ კონტრ-იერიშებით მოვიგერიეთ მტერი.

სტამბოლი. ყველა ფრონტებზე მთელი დღის განმავლობაში ყურადსაღები არა მოხდარა რა.

ბერლინი. კამბრესთან და სენ კატენთან შამპანში სასტიკი ბრძოლა სწარმოებს. ჩრდილოეთით სენ კატენთან მტრის წინსვლა შეგაჩერეთ. მაასთან მტრის ყველა იერიშები მოგიგერიეთ.

ვენა. ძველი სერბიის საზღვართან ჩვენმა არიერგარდმა შეიკავა რა ბრძოლით მტრის წინსვლა დაიხია [illegible] ოვკასთან. ობერ გენერალი პულანც [illegible] ტ [illegible] ტრის ხელშეუშლელად [illegible] ს.

აკაკი გაგრიჩიძის ხსოვნას

ობოლი იყო და ობლათვე დალია სული,
სიკვდილის ჟამსაც ვერ ეღირსა ალერს მშობლიურს,
მაგრამ ყოველ ჭირს მხნეთ იტანდა მისი კლდე გული,
არ უდრკებოდა უკმეხობას იგი სოფლიურს.

—

ბევრჯერ მოლახა ცივ ციმბირის ცივი მთა ქედი,
ოთხკედელშიაც ბევრჯერ იყო გამომწყვდეული,
მაგრამ ყოველგან თვალწინ უდგა მშრომელთა ბედი,
მისთვის იბრძოდა, ვერ აკრთობდა კითხვა წყეული.

—

მაგრამ დღეს, როგორც შემოდგომის მჭკნარი ფოთოლი,
საყვარელ საქმეს მოწყდა იგი და მიიძინა,
და მის შავ ხვედრზე ჩემმა ჩანგმაც, როგორც ობოლი,
ერთხელ, ოხ, ერთხელ კიდევ მწარეთ დაიქვითინა!

ვ. რუხაძე.

აკაკი პლეგეიშვილის ხსოვნას

აკაკი მოკვდა! აკაკი მოკვდა!
აკაკი მოკვდა და აღარ არი!—
ოჰ, რა ძნელია ამის მოსმენა,
ოჰ, რა რიგ სტირის ეს ჩემი ქნარი!

—

არ ვიცი, არა, როგორ ვიგლოვო,
როგორ ვიგლოვო ძმა-ეგობარი;
წყეულიმც იყოს, ვინც ის მომტაცა,
წყეულიმც იყოს ის უნდობარი!

—

აკაკი მოკვდა! აკაკი მოკვდა!—
ძვირფას ამხანაგს დასტირის გული!
ნახვამდის ჩემო, გემშვიდობები,
სიმთა ქვითინით, ჩანგ-დათალხული...

გ. ქუჩიშვილი.

აკაკი პლეგეიშვილი

ვერ დავიჯერებ! აკაკი მოკვდა!
პლებეიშვილი აღარ არის!
დაიხშო თბილი გრძნობა! შესწყდა
გულწრფელი სწრაფვა! ჩაქრა ენერგია
პროლეტარული სულისა!

აღარ არის მუშა ორგანიზატორი!

ჩვენს პარტიას გამოაკლდა საუკეთესო წევრი! წევრი ნამდვილი მნიშვნელობით, როგორც ეს ესმის გერმანელ მუშას...

ჩვენმა მუშებმა დაჰკარგეს მათი სწრაფვის საუკეთესოდ გამომხატველი მწერალი!

მე აკაკი 1914 წ. ქუთაისში გავიცანი. ის დაუღალავათ მუშაობდა ჩვენს ორგანიზაციებში, მის ენერგიას ემყარებოდა ჩვენი მაშინდელი გაზეთის არსებობა და სიძლიერე!

მას ყოველგან სიცოცხლე შეჰქონდა!

ამ ცხოველ მყოფელ ტრიალში გავიცანი აკაკი და შემიყვარდა! ის ძვირფასი ამხანაგი იყო! ყოველი ერთმანეთთან შეხვედრა მთელი ძველის ამხანაგური ცხოვრების და მუშაობის წარმოდგენა იყო!

და რა!..

აკაკი აღარ არის!

მოკვდა!..

ვერ დავიჯერებ!!!

გულ-დათუთქული კ. ჩიქოვანი.

აკაკის დღეს ვეთხოვებით

„უმღვთო იყო შენი სიკვდილი“.

აკაკის დღეს ვეთხოვებით.

დღეს შავ სამარეს უნდა მივაბაროთ აკაკის მომღიმარი სახე, მისი ნორჩი სიცოცხლე...

დღეს უკანასკნელათ უნდა დავიტიროთ და მწუხარე ცრემლები დავაფრქვიოთ მის ძვირფას ცხედარს.

გუშინ აქ იყო მუშათა წრეში, ჩვენთან ერთად საერთო საქმეზე. დღეს აღარ არის, სამუდამოთ დადუმებული მიეშურება მყუდრო ბინაში, რომ იქ დაისვენეს, რომ იქ ეამბოროს თავისუფლებისათვის წამებულთ...

გუშინ აქ იყო ბრძოლაში ჩამბული, სიცოცხლით სავსე, გატაცებული წინ მიდიოდა ნარეკლით მოფენილ სახიფათო გზაზე, დღეს უკვე გაქრა, ვით მოჩვენება გაშორდა წუთა-სოფელს და თან წაიღო ჩვენი იმედი, ჩვენი სიყვარული.

იგი ბრძოლაში აღიზარდა, ბრძოლაში გაატარა თავისი დღენი, ტანჯვა-წამებით იმგზავრა ამ ქვეყანაში, დევნა—ციხე და ციმბირი მისი ხვედრი იყო, არ დაუსვენია თავისუფლების დღეებშიც და თავისი ცხოვრების უცნაური წიგნი ახალგაზდამ დაამთავრა დღეს, როდესაც უნდა ენახა ნაყოფი თავისი შრომის და თავის საყვარელ პარტიისა.

მოკვდა ბედიდან განწირული... ახალგაზდამ ვერ დაამთავრა თავისი ნიჭის სრულიად გადაშლა და თავისი გულის ნადები, მაღალი აზრები, სევდიანი ფიქრები თან წაიყოლა...

დღეს დავსტირით ჩვენს აკაკის ამხანაგები. აკაკის ვეღარ ვნახავთ. ვეღარ მოვისმენთ მის ღიმილიან საუბარს, დინჯს ხან დაღონებულს, ხან მხიარულ სახეს. ამიერიდან ჩვენ მოსვენებას აღარ მოგვცემს მისი მოგონება.. უდროოთ დასჯილი ამხანაგის მუდმივ განუშორებელი აჩრდილი...

დღეს ვშორდებით საყვარელ აკაკის, გულდაწყვეტილი, დალონებული. დღეს ვშორდებით ჩვენს სიყვარულს, მუშათა კლასის მოწინავე წევრს. პარტიის სულს, ამხანაგების ფაქიზ ზე-ქმნილებას, მეგობართა წრის შემაერთებელ გულს, მოძრაობის ნერვს...

ჩვენი ამხანაგები ისტორიამ გასწირა. ისინი ეცემიან ამ ბრძოლაში, დაღლილნი, ცხოვრებისაგან წამებულნი...

თავიანთი სიცოცხლე შესწირეს ტანჯულ ხალხის განთავისუფლებას... თავიანთი პირადი კეთილდღეობა ანაცვალეს სხვებს, მომავლის დიად მოძრაობას..

თავიანთი გულმკერდი მიუშვირეს ტყვიებს და ომში დალიენ სული ქვეყნის დახსნისათვის...

მათ ყველაფერი უარყვენ. თავდავიწყებით მიდიან უკეთეს მერმისისაკენ და აქ კი ულმობელი ცხოვრება თავისი ბასრი მახვილით ცელავს ჩვენთვის თავდადებულთ...

იცოდენ ამხანაგებმა მათი ხვედრი ასეთი იყო.

იცოდა ეს ჩვენმა ტანჯულმა აკაკიმ. მან ქედ მოუხრელათ ატარა თავისი სიცოცხლეში წამების ჯვარი და ეხლა უმადური წავიდა..

ჩვენ რაღა ვთქვათ. ჩვენ არ გვინდა შევურიგდეთ, რომ მას ვერ ვნახავთ ჩვენთან ერთად. არ გვინდა მივიღოთ, მაგრამ ასეთია საშინელება,—იგი გამოგვეცალა. იმან დახუჭა თავისი ცოცხალი თვალები და შეაჩერა თვისი მაჯის-ცემა.

მშვიდობით აკაკი! ვინ იცის, რა სევდა და მოგონება წაიღე ცივს სამარეში იცოდე ძმაო, შენი სიკვდილი ჩვენთვის ტანჯვა არის, სამუდამო განცდა.

იცოდე ძმაო, აქ არ დაგასვენეთ, გაწამეთ, მაგრამ აწ დაისვენე ობლათ და შენი სიცოცხლით სავსე მოძრაობა შეაჩერე წყეულ ბინაში და შენი მომღიმარი სახე შეუერთე ცივ სამარეს.

მშვიდობით ძმაო! ბედმა გიღალატა შენ. ამხანაგები ვერ დაგეხმარეთ, ისე როგორც უნდოდა, მაგრამ შენ იცოდი ჩვენი ამბავი და გვაპატიე. მშვიდობით ძმაო, წადი დაღლილი, დაისვენე, ჩვენ კი ისევ იქით წავალთ, იმ შენ საყვარელ აღთქმულ ქვეყნისკენ და უნდა იცოდე ძმაო, რომ ჩვენ მიგიღიებს შავი საფლავი, მაგრამ ტანჯულ-წამებულთა საფლავზე კი აღმოცენდება თავისუფლება და მომავლის ძლევა-მოსილი სხივებით დასტკბება ის მუშათა კლასი, ვისაც შესწირე თავი.

შენი ამხ. ანანია და ალფა.

დეპეშა

თავზარი დამცა მუშათა კლასის თავდადებული მებრძოლის აკაკი გაბრიჩის (პლებეიშვილის) უდროოდ გარდაცვალებამ. ცრემლებს ვაფრქვევ მის სპეტაკ ცხედარს.

მიტროფანე გალდავა.

წერილები

სხვებთან ერთად ვგლოვობთ ამხ. აკაკი გაბრიჩიძის დაკარგვას.

ევგ. უ—ძაძე, ანდ. შილ—ძე.

საქართველოს პარლამენტი

8 ოქტომბრის სხდომა.

(შთაბეჭდილებანი).

ეს სხდომა თავიდან საქმიანი სხდომა იყო, ამ. ტომ მარჯვენა სექტორზე, სადაც შეკითხვების გარჩევის დროს ყველა სკამები დაკავებულია ხოლმე, დღეს ნაკლებათ იყვენ. უკვე 5 საათი გახდა. დასვა საკითხი 10 მილიონიანი ფონდის აღდგენის შესახებ, ამ საკითხის გარშემო კამათმა ეს სხდომა დიდ საპარლამენტო დღეთ გადააქცია, სწორეთ ზედ გამოჭრილია ჩვენს დამოუკიდებელ ნაც.-დემოკრატებზე თქმულება Лавры Мальтіада не даютъ ему покоя. მართლაც დემოკრატიული მთავრობის არსებობა მათ ვერ მოუნელებიათ, მუდამ და ყოველთვის ეძებენ საბაბს, რომ მთავრობის წინააღმდეგ უშვერის სიტყვებით გაილაშქრონ, მართალია, დღეს საერთოთ ნგრევის ხანაა და ძლიერ გავითარებულია გრძნობა უპასუხისმგებლობისა და თავხედობისა, მაგრამ ჩვენ არ გვეგონა, რომ გაბაშვილის და ვეშაპელის თავხედობა იქამდე მიაღწევდა, ისინი პარლამენტის ტრიბუნიდან ამაღლებული ხმით შეყვირებდენ ბრძოლაში გამობრძმედილ დემოკრატიულ მთავრობას „ეკუა უნდა გასწავლოთო“, ვაჩნაძის მოთხოვნა, ჯარისთვის 5 მილიონი გადადევითო, პირდაპირ ბავშვური იყო, მაშინ როცა ჯარის საჭიროებისათვის არსებობს ცალკე კრედიტი და ასიგნოვკები. ტრიბუნაზე ადის უპასუხისმგებლო, თავადების სუტი დამცველი და ფეოდალიზმის აშკარა მოტრფიალე რ. გაბაშვილი და ჯარის ორგანიზაციის საკითხს ეჩრევა და მთავრობას უკიჟინებს, თქვენ განზრახ არ ქმნით რეგულიარულ ჯარსო. და დასძენს, ალბათ პოლიტიკური მდგომარეობა შეიცვალა და მიტომ არის, რომ მთავრობა ამ ჟამათ დამშვიდებული არის და ჯარის საქმეს არ აწესრიგებსო. გული უკვდება ჭეშმარიტ დემოკრატს, როცა სედავს რ. გაბაშვილის სატანისებურ ხარხარს. ეს ბედის დაცინვა. რომ სამართლიანობა—ეკეთოროთ, ბ. გაბაშვილს ფრეს. ეროვნული როლის ტესტიმონიალი უფრთ [illegible] ვინემ დეპუტატობა!.. რეზო და მისი ჯგუფი, რომელთაც არ იციან, თუ რა არის სამშობლოს მტერთაგან სისხლით დაცვა, სიტყვას ისე არ დასძრავენ, რომ საქართველოს ინტერესებს არ გამოექომაგონ. ისეთი თავხედური და ღვარძლიანი სიტყვა სთქვა, უკაცრავად პასუხია დეპუტატმა გაბაშვილმა, და საქართველოს პატარა პურიშკევიჩმა—ვეშაპელმა, რომ ი. წერეთელს გულმა არ მოუთმინა და სიტყვა აიღო, თუმცა, როგორც განაცხადა, კამათში მონაწილეობის მიღება არ უნდოდა. სამართლიანად განაცხადა დემოკრატიის სახელოვანმა შვილმა, რომ ნაც.-დემოკრატებთან კამათი ჩემთვის სასჯელია. თითოეული მისი სიტყვა ჩაქუჩივით ურტყამდა ნ.-დემ—ს. მან ერთხელ კიდევ ხაზი გაუსვა ნაც. დემოკრატების კაციჭამია შოვინიზმს და გაბაშვილის განცხადების შესახებ, რომ აქ ჩვენს პარლამენტში უცხო ხალხნიც არიანო, წერეთელმა მოხდენილათ შენიშნა, რომ თუ საქართველოსთვის ვინმე უცხო არის, ეს თქვენა ხართო. ხანგრძლივი და დაუსრულებელი ტაში გამოიწვია წერეთელის მიერ მოხდენილად და ლამაზათ თავის ადგილზე ნათქვამმა სიტყვებმა: „მე როცა ვეშაპელ გაბაშვილების სიტყვას გავიგონებ, მაშინათვე მომაგონდება გერმანელ ფილოსოფოს ფიხტეს სიტყვები: „ქვეყანაზე ბევრი ცუდი საქმეები, სხვათა შორის იმიტომაც ხდება, რომ რიგიანი ხალხი თავხედებს ისე უყურებს, როგორც რიგიანებს, თავხედი კი რიგიანს ისე, როგორც თავხედს“.

ირ. წერეთელის სამართლიანმა სიტყვებმა სასტიკად ააღრიალა საქართველოს პურიშკევიჩი და უჩვეულო ტონით დაეშურა მარცხენა სექტორზე მჯდომ პირტიას: ჩვენ მაგარ ოპოზიციას ვაწარმოებთ და თქვენ სეირს გაჩვენებთ დამფუძნებელ კრებაზე, როცა ჩვენ გავალთ გლეხობაში „გარკვეული“ პროგრამით (ორატორს ალბათ მხედველობაში ჰქონდა თავადებისაგან მიწების გამოყიდვა და ფეოდალური ნაშთების აღდგენა). ნეტარ არიან მორწმუნენი, თუ ერობის არჩევნების შემდეგ (როცა სოფლებში სულ რამდენიმე პროცენტებით არის გადაჭრელებული მათი საარჩევნო სიები) თუ ასეთ გუნებაზე არიან. იცოდეთ ვაუბატონებო, რომ დემოკრატია იმდენათ მომწიფებულია, რომ ის მილიასი არ იყოს თავის მტერს და მოყვარეს ერთის შეხედვით იცნობს, ის ასე ადვილათ ვერ ასცდება თავის ნაცად გზას და ვერ გაჰყვება ბატონყმობის მოტრფიალე პარტიას. ფუჭი ოცნებაა.

თავჯდომარეობს **კარლო ჩხეიძე.**

შ. ამირეჯიბი კითხულობს წინა სხდომებზე მიღებულ კანონპროექტთა საბოლოო ტექსტს, რომელსაც საბჭო უკამათოდ ამტკიცებს.

კანონ პროექტი იუსტიციის სამინისტროსთან საკოდიფიკაციო განყოფილების დაარსების შესახებ.

მომხსენებელი **მელ. რუხია:** ინგრევა ძველი სახელმწიფო და შენდება ახალი. ეს ისეთი სისწრაფით ხდება, რომ ჩვენი კანონმდებლობას აჩქარებული ხასიათი აქვს და შეუძლებელია რაიმე სისტემის დაცვა. ჩვენ უკვე შევიმუშავეთ მთელი რიგი კანონებისა, რომელიც გაფანტულია მთავრობის ოფიციალურ ორგანოს სხვადასხვა ნომრებში, ყველა ამ კანონებს მოწყობა, შეკრება და მოწესრიგება უნდა. დრო არის, რომ ყველა ეს გამოქვეყნებული კანონები შეიკრიბოს, დაიბეჭდოს და გამოიცეს. მარტო შეკრება არ კმარა. საჭიროა ამ კანონების ერთნაირი შეთანხმება, რიგზე დაწყობა, უნდა მოწესრიგდეს ისე, რომ ყველა კანონები ერთი და იმავე ხასიათის, დარგის ერთად უნდა იყოს. ამის მოწყობა უნდა დაევალოს იუსტიციის სამინისტროს, ეს ზედმეტ ხარჯებს მაინც და მაინც არ გამოიწვევს, რადგანაც გვყავს მინისტრი, მისი ამხანაგი და იურისტ-კონსულტი. ისინი ამ საქმეს მოაწესრიგებენ.

ეს კანონპროექტი გადავიდა იურიდიული კომისიიდან საფინანსო კომისიაში. საფინანსო კომისიამ მხოლოდ პრინციპიალური მოსაზრებით უარყო ეს კანონ-პროექტი—იქ ი. ლორთქიფანიძე მიუთითებდა სენატზე და ამბობდა, რომ შეიძლება სენატმა კანონი შეასწოროს, ან არ მიიღოს. ეს მოსაზრება აქ მოსატანი არ არის იმიტომ, რომ ჩვენ უნდა შევაგროვოთ და ერთმანეთს შეუთანხმოთ ისეთი კანონები, რომელნიც უკვე მიღებულიც არის და გამოქვეყნებულიც. ამიტომ ეს კანონ პროექტი საბჭომ უნდა მიიღოს.

საფინანსო კომისიის სახელით მომხსენებლათ გამოდის **პ. ქავთარაძე:** საფინანსო და საბიუჯეტო კომისიამ [illegible] კანონ-პროექტის განხილვას მოანდომა სამი სხდომა. უკანასკნელ სხდომაზე კომისიამ ეს კანონ პროექტი უარყ[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შემდეგი მოსაზრებებით. ჩვენ იმიტომ ი არ უარვყავით ეს კანონ პროექტი, რომ ფინანსიურ მხარემ შეგვაშინა, არა ვენ აუცილებელ საჭიროთ დავინახეთ მის უარყოფა. ერთი იმიტომ, რომ ჩვენ ოდიფიკაცია ისე არ გვესმის, როგორც ს ბ. რუსიას. კოდიფიკაციას დიდი ნიშვნელობა აქვს იურიდ. მეცნიერებაში. კოდიფიკაცია ბოლოს გულისხმობს ოდექსების შედგენას. ეს კი შესაძლებელი და მოსახერხებელია მაშინ, როცა ოლიტიკური წყობილება ჩამოყალიბებული არ არის, მაშინ კოდიფიკაცია ვერ ამოხატავს საზოგადოებრივ ურთიერთობას, დღეს კი კოდიფიკაციის წარმოება ოვლად შეუძლებელია, რადგანაც არა ვაქვს იურიდიული წყაროები, ამასთან ერთად არ შეიძლება მიენდოს ეს სამინისტროს, ამისთვის ცალკე დაწესებულება უნდა არსებობდეს. რომ მოქალაქეთ არ დასჭირდეს ცალკე ნომრებში კანონების ძებნა, შესაძლებელია კანონების ორპორაციის შედგენა.

გ. გველესიანი (იუსტიციის მინისტრის ამხანაგი) ყველგან, სადაც ცოტათ თუ ბევრათ განვითარებული კანონმდებლობა არის, იქ არსებობს ისეთი განყოფილებაც, რომელიც ყველა კანონებს ეკრებს, ერთმანეთს უთანხმებს და სისტემატიზაციას უშვრება მას. ასეთი დაწესებულება რუსეთშიაც არსებობდა. ჩვენც უნდა შევქმნათ ისეთი რამ, რომელიც ჩვენს კანონებს ასეთ სისტემატიზაციას უზამს. ბ. ქავთარაძემ აღნიშნა, რომ კოდიფიკაცია შემოქმედებითი მუშაობაა, სადაც საკოდიფიკაციო განყოფილებას თავისი ფიზიონომია შეაქვს კანონებშიო, მაგრამ ჩვენს კოდიფიკაციას ასეთი ხასიათი არა აქვს.

ა.კ. ს—უა.

(დასასრული იქნება)

ახალი ამბები

◆ აკაკი გაბრიჩიძის (პლებეიშვილის) გარდაცვალების გამო. 8 ოქტომბერს, საღამოს გაიმართა თფილისის ს. დ. კომიტეტის კრება, რომელსაც დაესწრენ საოლქო კომიტეტის და ფრაქციის წევრებიც. კრებამ დაადგინა ამხ. აკაკი დაასაფლაონ თფილისში ხუთშაბათს 10 ოქტომბერს, ნაშვადღევის 4 საათზე.

◆ თფ. ამხანაგების საყურადღებოთ. მოვაგონებთ ამხანაგებს, რომ დღეს 4 საათზე თავის ბინიდან (ვრიბოედოვის ქუჩა № 28) გამოასვენებენ ძვირფას ამხანაგ **აკაკი გაბრიჩიძის** (პლებეიშვილის) ცხედარს.

◆ ნავთი საქართველოში. როგორც სარწმუნო წყაროებიდან გ ვიგეთ, ილდოყანში (თიანეთის მაზრა) დღეში 3,000 ფუთი ნავთი ამოდის. დაგროვილია 20,000 ფუთი ნავთი, რომელსაც მოკლე ხანში გამოიტანენ და საქართველოს ქალაქებს დაუნაწილებენ.

◆ ქართველ ებრაელთა წარმომადგენელი მთავრობის თავმჯდომარესთან. გუშინ ქუთაისიდან ჩამოვიდენ ებრაელთა წარმომადგენელნი, რომლებიც წარუდგენ მთავრობის თავმჯდომარეს და განუცხადეს, რომ ისინი ქართველები არიან და მაშასადამე თავისი წარმომადგენელიც ყავთ ეროვნულ საბჭოში. ამიტომ ისინი სხვა წარმომადგენელს ირჩევენ.

◆ მთავრობის თავმჯდომარის განკარგულებით „დიდების ტაძარი" (ყოფილი სამხედრო მუზეუმის ბინა) განთავისუფლებულ უნდა იქნას იქ შენახულ არქივიდან, სამხედრო ისტორიულ კანცელარიიდან და ყოველივე იქ მყოფ დაწესებულებებიდან.

◆ სამხედრო მინისტრის ბრძანებით 6 ოქტომბერს დაითხოვეს და ნატანებში გაგზავნეს 63 ლეგიონერი.

◆ ოსმალეთის წარმომადგენელი აბდულ-ქერიმი სთხოვს საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრს, რომ ლეგიონები, ოსმალეთის ქვეშევრდომნი რუმინიიდან დაბრუნებისას, საზღვარის გადალახვის დროს, ბათუმში გამოგზავნის მაგივრად გერმანელ ჯარისკაცთა თანხლებით, ფოთით გადმოსხმულ იქნენ თფილისში და გადაეცნენ საქართველოს მთავრობას. ამ ჟამად ისინი თფილისის ყაზარმებში იმყოფებიან. რადგანაც ისინი ოსმალეთის ტერიტორიის მცხოვრებნი არიან, გთხოვთ გამოგვიგზავნოთ სია, გვმრი და სახელი და მიიღოთ ზომა მათი ბათუმში გადმოგზავნისაო.

◆ განათლების მინისტრი ატყობინებს საგარეო საქმეთა მინისტრს, რომ გერმანელი ჯარისკაცები, რომელნიც დაბინავებული არიან გიმნაზიის ახალ შენობაში სათანადოთ არ იქცევიან: ანგარიშს არ უწევენ გიმნაზიის ადმინისტრაციის მოთხოვნას, გამოაქვთ გარეთ ქონება და ეზოში ყრიან, არ არის დაცული პრიმიტიული სანიტარული პირობა და სხვა. ამიტომ განათლების მინისტრი სთხოვს გარეშე საქმეთა მინისტრს, სათანადო მოლაპარაკებით აანაზღაურებინოს გერმანელებს ზარალი და შემდეგში ანალოგიურ მოვლენას ადგილი არ ქონდეს.

◆ პარლამენტის ბიბლიოთეკის გამგეებმა შეამჩნიეს, რომ დრო გამოშვებით ბაზარში იყიდება ბუკინისტებთან სამხედრო შტაბის ძვირფასი წიგნები, უსათუოდ ქურდულათ გატანილი. საქართ. პარლამენტის საბიბლიოთეკო კომისიამ სთხოვა სამხედრო მინისტრს განკარგულება მოახდინოს შტაბის ბიბლიოთეკის დასაცველად. კომისია სთხოვს აგრეთვე, რომ თუ ასეთი წიგნებია შტაბის არსენალის ბიბლიოთეკაში, რომელიც სამხედრო საქმეს არ შეეხებოდა ეროვნულ საბჭოსთვის კი საჭიროა—დაუთმოს ეს წიგნები პარლამენტს.

◆ ნავთი საქართველოს რკინის გზისათვის. საგარეო საქმეთა მინისტრმა შეატყობინა ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს, რომ ადერბეიჯანის რესპუბლიკამ დაადგინა პირველათ გაგზავნოს ნავთი საქართ. რკინის გზის საჭიროებისათვის. რაც შეეხება საქართველოს რესპუბლიკის ნავთით უზრუნველყოფას, ეს კითხვა გადადებულია მანამ, სანამ ბაქოში ჩავიდოდეს საქართველოს წარმომადგენელთა კომისია და სანამ მათთან მოლაპარაკებას არ გამართავენ.

◆ გრაფი შულენბური 5 ოქტომბერს თფილისში დაბრუნდა.

◆ სამხედრო მინისტრი ატყობინებს თფილისის მილიციის უფროსს, რომ მილიციაში, მფრინავ რაზმში და სახალხო გვარდიაში სამსახური არ ანთავისუფლებს მოქალაქეთ სამხედრო ბეგარის მოხდისაგან. გასაწვევნი უნდა გამოცხადდენ სამხედრო უფროსთან.

◆ ლექცია. დღეს, საღამოს 7 საათზე, სახალხო უნივერსიტეტის ქართულ განყოფილებაში კ. ქავთარაძე წაიკითხავს ლექციას საშუალო საუკუნის ისტორიის შესახებ.

◆ ერობის არჩევნები გორის მაზრაში. ქვემო ჭალის რაიონში № 1 მიიღო 3,333 ხმა, № 2 არც ერთი, № 3 არცერთი. ახალქალაქის რაიონში: № 1 მიიღო 11,036 ხმა, № 2 404 ხმა და № 3 არცერთი.

◆ გენ. კონიაშვილი და შტაბის უფროსი ხარაში სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბს შემდეგს ატყობინებენ: „თანახმად მთავრობის განკარგულებისა ის სომეხი და ქართველი აფიცრები, რომლებსაც სპეციალური ნებართვა არ ექნებათ, არ უნდა იქნენ გაშვებულნი საზღვარ-გარეთ. ამისათვის ყველა ასეთი პირები დაკავებული უნდა იქნან და მათი გვარი სჩქაროთ უნდა შეატყობინონ სამხედრო მინისტრს".

◆ თერგის სახალხო საბჭოს წარმომადგენელი ბუტირინი, რომელიც იმყოფება თფილისში, მოელაპარაკა ინგუშთა ნაციონალურ საბჭოს თავმჯდომარეს ვ. გ. ჯაბაგს. მოლაპარაკების საგანი იყო უარის ყოფა თერგის მთავრობის მიერ ბოლშევიკური პროგრამისა ტერგ-დაღესტნის მხრის დამოუკიდებლათ გამოცხადებისა. ბუტირინს და ჯაბაგს შორის სრული შეთანხმება მოხდა. განზრახულია ამ მოკლე ხანში გაიმართოს თერგ დაღესტნელ ხალხთა წარმომადგენელთა ყრილობა.

◆ დანიშვნა. ახალქალაქის ქართული გიმნაზიის ყოფილი დირექტორი ივანე პავლესძე როსტომაშვილი დაინიშნა თელავის წმინდა ნინოს გიმნაზიის გამგეთ.

◆ სამტრედიიდან სახ. გვარდ. მთავარ შტაბს ატყობინებენ, რომ 5 ოქტომბერს გომის საზოგადოებაში სოფელ წიაღობანში უპასუხისმგებლო ბრბოებს მოუკლავთ გვარდიელი გიორგაძე, რისთვისაც ქუთაისის მაზრის შტაბს იქ გაუგზავნია ტყვიის მფრქვეველთა რაზმი 30 კაცისაგან შემდგარი.

◆ განკარგულება. რკინის გზის ტელეგრაფის უფროსის განკარგულებით რკინის გზის მოსამსახურენი, რომელნიც დღემდე უფასოდ გზავნიდენ არა საჩქარო დეპეშებს, შემდეგში ასეთი დეპეშის გასაგზავნად გადაიხდიან სიტყვაზე 50 კაპეიკს.

◆ მილიციის უფროსმა წინადადება მისცა კომისრებს, ორი კვირის განმავლობაში მოახდინოს რევიზია ყველა სავაჭროებში, და გაიგონ აქვთ თუ არა მათ ვაჭრობის ნებართვა (პატენტი). ვისაც უკანასკნელი არ ექნება, ოქმი შეადგინონ.

◆ ლატარია. კ. ტყავაძემ სიღნაღის ბანკისათვის დაიკვეთა 100,000 მან. ბილეთი.

— თფილისის მეშვიდე გიმნაზიის დირექტორმა, ს. იშკოვმა გიმნაზიისათვის დაიკვეთა 25 ათასი მანეთის ბილეთი.

◆ ცეცხლი რკინის გზაზე. სადგურ ძირულაში 8 ოქტომბერს ღამის 2 საათზე ბოროტ-გამზრახვებმა ცეცხლი წაუკიდეს საქონლის ვაგონს. დაიწვა საბარგო ვაგონის ერთი ნაწილი. მოძრაობა არ შეჩერებულა.

◆ რკინის გზის ქონების საჯაროთ გაყიდვა. ოჩემჩირის ქალაქის თავი ჟორ ჟოლიანი დეპეშით ატყობინებს გზათა მინისტრს, რომ შავი ზღვის პირის რკინის გზის მთელი ქონება საჯაროთ იყიდება.

◆ დატუსაღება. შინაგან საქმეთა სამინისტროს განკარგულებით შეიპყრეს არტაშეს აშოიანცი, რომელიც სისტემატიურათ ათავსებდა თავის მიერ გამოცემულ ყოველდღიურ ფურცელ „სალამოს დეპეშებში" წინასწარ განზრახულ ყალბ ცნობებს სხვადასხვა პოლიტიკურ მდგომარეობის შესახებ. (მაგალითად გაავრცელა, რომ აღებულია მეტცი და სტრასბურგი).

ქრონიკა.

დღეს, 10 ოქტომბერს, საღ. 7 საათზე მე-6 სავაჟო გიმნაზიაში დანიშნულია მეოთხე რაიონის კოლექტივის წევრთა მორიგი კრება. ვინაიდან გასარჩევია ფრიად სერიოზული კითხვები (მომავალ საოლქო ყრილობის წესრიგი), ვთხოვთ ამხანაგებს აუცილებლათ დაესწრენ.

— **დღეს, საღამოს 5 საათზე** ბიუროს ბინაზე შესდგება ს. დ. მ. პ. მეორე რაიონის კოლექტივის წევრთა კრება.

— **დღეს, საღამოს 6 საათზე,** კოლექტივის ბინაზე დანიშნულია მორიგი კრება მე-6 რაიონულ კოლექტივისა.

— **დღეს, 3 საათზე** დანიშნულია საზოგადო კრება უმუშევარ ფარმაცევტებისა. რადგანაც დღის წეს რიგში საყურადღებო კითხვებია, სთხოვენ ყველას აუცილებლივ დაესწრონ კრებას. კრება გაიმართება ფარმაცევტების პროფესიონალურ საბჭოს ბინაზე, პეტრე დიდის ქუჩაზე № 18.

ქალაქის საგზო

7 ოქტომბერის სხდომა.

(დასასრული).

გრუზენბერგი. ერთად-ერთი გამოსავალი—ეს მახვილაძის განცხადების მიღებაა. თუ ჩვენ ერთმანეთს დაუპირდაპირებთ 20 სექტემბრის სხდომაზე მიღებულ რეზოლიუციას და იმ ახსნა-განმარტებას, რომელიც აქ გააკეთა იაგჯიანმა, ჩვენ დავინახავთ ამ ორ დებულებაში ძირითად წინააღმდეგობას. აქ ისეთი შთაბეჭდილება გამოვიტანე თითქოს მათ სავსებით არ სდომებიათ ასეთი რეზოლიუციის გამოტანა. ორატორი გადადის რეზოლიუციის გარჩევაზე. რეზოლიუციაში ნათქვამია, რომ მილიციამ არ უნდა გაუწიოს დახმარება საგანგებო რაზმსო. რას ნიშნავს ეს? ეს იმას ნიშნავს, რომ ამით ჩვენ მოუსპობთ რაზმს საშვალებას აწარმოვოს ბრძოლა სპეკულიაციის წინააღმდეგ. რეზოლიუცია საშვალებას უსპობს მინისტრს სპეკულიაციასთან ბრძოლაში დაიხმაროს მილიციაო.

ბარათაშვილი. ემხრობა სოც.-დემ. აუშტროვს და მოითხოვს, რომ ქალაქის გამგეობის გადადგომა მიღებულ იქნას საბჭოს მიერ.

თუმანოვი აღნიშნავს, რომ რეზოლიუცია არ ნიშნავს გამგეობის უნდობლობის გამოცხადებას. ორატორს პრინციპიალურათ შეუძლებლათ მიაჩნია საგანგებო რაზმის არსებობა.

არუთინოვი აღნიშნავს, რომ ხმოსან გოთუას სიტყვები ხელს უწყობს ერთა შორის მტრობა-შუღლის გაღვივებას. სომხის და ქართველ მასაში კეთილ მეზობლური განწყობილება სუფევს და თუ ირღვევა ხშირათ ეს განწყობილება მიზეზი მასაში კი არ უნდა ვეძიოთ, არამედ ხდება ეს ზევიდანო. ორატორი წინააღმდეგია რეზოლიუციისა.

ჩემოდანოვი აღნიშნავს, რომ მათი ფრაქცია ეროვნულ საბჭოში წინააღმდეგი იყო საგანგებო რაზმის დაარსებისა, მაგრამ რაკი ეს დაკანონდა, მის მოქმედებას ხელი არავინ უნდა შეუშალოსო.

ნ. რამიშვილი როდესაც მე აქ მესმოდა ქებათა-ქება ქალაქის მილიციის შესახებ, მე ეს მესიამოვნებოდა. მაგრამ ეს ქებათა-ქება გამოწვეულია არა იმიტომ, რომ მათ მილიცია აკმაყოფილებთ. არა ერთხელ ამ სკამებიდან (მიუთითებს კადეტებისკენ) წარმოთქმულა ვრცელი სიტყვები მილიციის წინააღმდეგ და თუ დღეს გამოსულან და მილიციის ინტერესების დაცვას კისრულობენ, ეს ახალი საშუალება, რათა ერთხელ კიდევ გაილაშქრონ მთავრობის წინააღმდეგ. ეს ვაჟბატონები ილაშქრებენ საგანგებო რაზმის წინააღმდეგ, რომლის არსებობას პრინციპიალურათ ვერ შერიგებიან და მასთანვე ნატრულობენ გულში იმ დროს როდესაც ალექსეევი თავის მოხალისეთა რაზმებით ცერემონიალის მარშით გაივლის თფილისის ქუჩებზე. არის მეორე ჯგუფი, რომელიც ილაშქრებს საგანგებო რაზმის წინააღმდეგ. სოც. რევოლიუციონერები ვერ შერიგებიან იმ აზრს, რომ საგანგებო რაზმი სჩხრეკს და აპატიმრებს ხალხს სასამართლოს დაუკითხავად. უნდა მოგახსენოთ ბ-ნო თუმანოვო, რომ თქვენ იყავით თავმჯდომარის ამხანაგი სამხედრო სარევოლიუციო კომიტეტის და თქვენივე მეოხებით ხდებოდა ჩხრეკა და დაპატიმრება. რატომ არ იყავით მაშინ ამგვარ სისტემის წინააღმდეგი? (ტაში). ჩვენ ვფიქრობთ, რომ რევოლიუციის ინტერესები მოითხოვენ განსაკუთრებულ პირობებში განსაკუთრებულ მოქმედებას. განა თქვენმა ამხანაგებმა რუსეთში ტეროროს არ მიმართეს, რომლის საშუალებითაც განიზრახეს რუსეთის ხსნა? აქ ხმოსანმა გოთუამ სთქვა, რომ ნაციონ.-დემ. საბჭოში ხმა მისცეს საგანგებო რაზმის დაარსების კანონ-პროექტსო. უნდა განვაცხადო, რომ საბჭოში ნაციონალ-დემოკრატებმა არ მისცეს ხმა საგანგებო რაზმის დაარსების პროექტს და მის წინააღმდეგ ისეთივე მოტივები მოჰყავდათ, როგორც თქვენ. ეს მიიღეთ მხედველობაში, ამას კარგათ დაუკვირდით. აქ ამბობდენ, რომ საგანგებო რაზმი ვერ ვიმართავს დახმარებისთვის სახალხო გვარდიასო. უნდა განვაცხადო, რომ გვარდიის შემწეობით იქნა გაჩხრეკილი მანთაშევის საწყობი. (ხმები: მოგვეწოლა). დიახ მოსალოცია, რომ გვარდია ხელს უწყობს სახელმწიფოს აღმშენებლობითი მუშაობას. აქ ამბობენ, რომ შემადგენლობა რაზმის არ არის კარგიო, მაგრამ განა მილიციაში ცოტანი, მოიძებნებიან ძველი რეჟიმის მსახურნი, განა ცოტანი სხედან აქ მარჯვენა სკამებზე ძველი დროის მოხელეები, რომლებიც რევოლიუციონურ ფრაზებით უმასპინძლდებიან საზოგადოებას? (ტაში). ეს საგანგებო რაზმი დროებით ორგანოა, ექვსი თვით დაარსებული, მისი დანიშნულებაა ებრძოლოს კონტრ-რევოლიუციას და სპეკულიაციას. იმ ხანში, რაც ის არსებობს ბევრი ბოროტ-მოქმედება აღმოუჩენია და იმედია ბევრ სპეკულიანტებს კიდევ ალაგმავს. თუმანოვმა აქ აბელოვის დეპეშა მოიყვანა. უნდა განვაცხადო, რომ ეს სიმართლეს არის მოკლებული. საინტენდანტოს საქონელი იყო გამზადებული ადერბეიჯანში გასაგზავნათ. ეს აღმოჩენილი იქნა რაზმის მიერ. ამ ბოროტ მოქმედებაში რკინის გზის ზოგიერთ მოხელესაც მიეღო მონაწილეობა და განეზრახათ საქონლის ადერბეიჯანში გაგზავნა. რაზმმა აღმოაჩინა ყალბი „ჯერენკების" გასაკეთებელი საწყობი, რამდენიმე ათასი მანეთის გამზადებული ფულები. რამიშვილი დაწვრილებით აღნიშნავს. საგანგებო რაზმის მიერ აღმოჩენილ ბოროტ-მოქმედებას. ამ ცოტა ხნის განმავლობაში რამდენიმე მილიონის ქონება იქნა აღმოჩენილი რაზმის მიერ. (ადგილიდან: რა დაჯდა რაზმი?) ხარჯთ აღრიცხვით ნახევარ წელს რაზმს მოუხდება 200 ათასი მანეთი. (ადგილიდან ხმები: რათ დაკეტეთ „ზნამია ტრუდა") იმ დროს, როდესაც კონტრ რევოლიუცია სავსებით არ აღმოფხვრილა, აი ამ დროს ეგ გაზეთი თავისი გამოსვლებით ხალხს ამხედრებდა, სცდილობდა შეღლი ჩამოეგდო ერთა შორის, ილაშქრებდა საქართველოს დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ და რასაკვირველია ასეთი ორგანო უნდა დაგვეკეტნა (ტაში). ის ელემენტები, რომლებიც არიან დაინტერესებულნი, რომ რაზმი არ არსებობდეს, რასაკვირველია ეცდებიან სხვა დასხვა ლამაზ ფრაზების საშუალებით მოსპონ რაზმი. მაგრამ მათ იმედები გაუცრუვდებათ. დასასრულ ორატორი მოითხოვს, რომ საბჭომ მიიღოს ქალაქის გამგეობის გადადგომა.

რ. არსენიძე. ხმოსანმა გრუზენბერგმა ტყუილად გააკეთა მშვენიერი იურიდიული ანალიზი რეზოლიუციისა. ეს ხმოსან ხანდანოვისთვის, როგორ იურისტისთვის აშკარა იყო. რეზოლიუციით მათ სურდათ გაელაშქრებინათ მთავრობის წინააღმდეგ. ჩვენ თითონ ხშირათ ვარღვევდით კანონებს. ის კანონები, რომელიც ხალხის წინააღმდეგ იწერება ჩვენ არ გვწამს და არც ვასრულებთ, მაგრამ დემოკრატიის მიერ გამოცემულ კანონებს ჩვენ მოვითხოვთ და ვეცდებით, რომ ყველამ შეასრულოს (ტაში). ჩვენ გვყავს ისეთი მთავრობა, რომლის წინაშე ყველა რევოლიუციონურმა ორგანიზაციებმა თავი დახარეს და მთელი ძალა უფლება მას ჩააბარეს. (ძლიერი ტაში). ის ხალხი, რომელიც დემოკრატიის მიერ გარიყული დარჩა, აქ გამოსულან და დემოკრატიის წინააღმდეგ ილაშქრებენ. ნუ გავიწყდებათ, რომ ჩვენს მთავრობას მხარს უჭერს მთელი დემოკრატია—იგი მას ეყრდნობა. თქვენ, გამოდიხართ ვითომდა ქალაქის თვითმმართველობის დამცველათ, თქვენ რომელნიც ჩამორჩით რევოლიუციას, ფიქრობთ, რომ ჩვენ უნდა ვისხდეთ მარტო თვითმმართველობებში და სახელმწიფოს აღშენებლობითი მუშაობას თავი უნდა მივანებოთო. საგანგებო რაზმი პასუხისმგებელია შინაგან საქმეთა სამინისტროს წინაშე და რა არის გასაკვირველი, რომ გვარდია ეხმარება ამ რაზმს. რატომ თქვენ ალექსეევის რაზმზე არ ლაპარაკობთ, იქიდან ჩამოსულ ამხანაგების სიტყვით საქართველო ერთად ერთი მხარეა, სადაც ძლიერია დემოკრატია, სადაც თავისუფლება დაცულია. იქ კი მძვინვარებს რეაქცია, რომელსაც ფართეთ გაუშლია ფრთები და ყოველგვარი თავისუფლება დახშულია. თქვენ გსურდათ თქვენი რეზოლიუციით გაგელაშქრებიათ მთავრობის წინააღმდეგ. ჩვენთან ბრძოლით ვითომდა თქვენ კონტრ-რეოლიუციას ებრძოლებით. ნამდვილათ კი თქვენი ზრახვანი ყველასათვის აშკარაა, საგანგებო რაზმის დაარსების კითხვა დაისვა მაშინ, როდესაც ანარქია მძვინვარებდა, სპეკულიაცია საშინელ ფართო ხასიათს იღებდა. აი ამ დროს საკანონმდებლო ორგანოს მიერ დაარსებული იქნა რაზმი ექვსი თვის ვადით. როდესაც კანონში აღნიშნულია ვადა ეს იმას ნიშნავს, რომ იგი გაუქმდება და კარგავს ყოველივე ძალას თუ საკანონმდებლო ორგანომ ხელმეორედ არ დააკანონა ეს რაზმი. საგანგებო რაზმის წინააღმდეგ ჩვენ პროტესტები დიდუბე და ნაძალადევიდან კი არ მოგვდის, არამედ მანთაშევის საწყობებიდან. ეს კი ადვილი ასახსნელია. (ტაში) კამათი შეწყდა. საბჭო იღებს შემდეგ წინადადებას: მოისმინა რა განცხადება ქალაქის გამგეობისა, საბჭო იდებს მის გადადგომას და გადადის მორიგ საკითხებზე. მეორე კითხვის შესახებ საბჭომ ხმის უმეტესობით მიიღო სოც.-დემ. ფრაქციის მიერ წარდგენილი რეზოლიუცია: „ვიღებთ რა მხედველობაში, რომ საფრთხე კონტრ-რევოლიუციონურ გამოსვლებისა ჯერ არ ასცდენია საქართველოს ნორჩ რესპუბლიკას, წარმოუდგენელი ზრდა სპეკულიაციისა ნიადაგს უმზადებს ასეთ გამოსვლებს, რის გამოსობითაც სპეკულიაციასთან ბრძოლა, ეს ჩვენ სერიოზულ მიზანს შეადგენს და რადგანაც ქალაქის თვითმმართველობა მოკლებულია საშვალებას აიღოს თავის ხელში სპეკულიაციასთან ბრძოლა, საბჭო სთვლის სახელმწიფოსთვის საჭიროთ საგანგებო რაზმის არსებობას, შინაგან საქ. სამინისტროთან, რომელსაც მილიცია უნდა უწევდეს ყოველივე დახმარებას".

საქონლის ჭირი საქართველოში

საქონლის ჭირი, ეს უსაშინლესი მტერი ჩვენი მეურნეობის, მძვინვარებს საქართველოში. ქუთაისის გუბერნიაში დღეს თითქმის ყველა მაზრებია მოდებული ამ ჭირით, რისგანაც იხოცება საქონლის 70—80 პროცენტი, თითქმის ასეთივე მდგომარეობაა თფილისის გუბერნიაში. ბეითლები, რამდენათაც იმათგან არის დამოკიდებული, ებრძვიან ამ ჭირს და სათანადო ზომებს იღებენ, მაგრამ შრატის სიმცირისა გამო ვერაფერს გამხდარან—ჭირი ვერ მოუსპიათ. წინათ შრატს ამზადებდა ზურნაბადის სადგური, (ეს სადგური იმყოფება განჯის გუბერნიაში), რომლის შესანახავად—საწარმოებლათ მთავრობა დიდ ფულს იღებდა და ამის გამო შრატიც საკმარისად მზადდებოდა. შრატი მზადდება ცოცხალი საქონლის სისხლიდან (ცოცხალ საქონელს შეჰყრიან ხოლმე ჭირს და სათანადო მომზადების შემდეგ უშვებენ რამდენიც შეიძლება სისხლს და აქედამ ერთ-ერთ შემადგენლობას სისხლისას შრატს (сыворотка) გამოჰყოფენ და აი ეს შრატი არის მასალა, რითაც უცრიან საქონელს. ყოველ თითო სულ საქონლიდან შეიძლება განსაზღრული სისხლის რაოდენობის გამოშვება და მაშასადამე შრატისაც; დაახლოვებით ერთი სული საქონლიდან შეიძლება იმდენი შრატი მივიღოთ, რომ აეცრას 30—40 სული საქონელს. როდესაც გამოცხადდა საქართველოს დამოუკიდებლობა, (რასაკვირველია ზურნაბადის სადგური მოჰყვა ადერბეიჯანის რესპუბლიკის საზღვრებში) და რომ საქართველო არ დარჩენილიყო უშრატოთ საბეითლო უწყების, და განსაკუთრებით, ზოგიერთი ბეითლის მეცადინეობით, ჯერ კიდევ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკის დროს, მოხერხდა ქუთაისში შრატის სადგურის დაარსება. ეს სადგური დღეს საკმარისათ კარგათ მოწყობილია და მეცნიერულ ნიადაგზეა დაყენებული. აქ დამზადებულ შრატით აუცრეს საკმარისს რიცხვს საქონლისას და ბეითლების შემოწმებით შრატი საუკეთესო თვისებისაა. თუმცა ქუთაისის სადგური ტეხნიკურათ ისეა მოწყობილი, რომ შეუძლიან საკმარისი შრატის დამზადება, მაგრამ საქონლის სიმცირის გამო ვერ მზადდება იმდენი, რომ ეყოს საქართველოს რესპუბლიკას და მით თავიდან ავიცდინოთ ეს უსაშინელესი მტერი მეურნეობისა.

მართალია პარლამენტმა გადასდო 100,000 მანეთი სადგურისათვის საქონლის შესაძენათ, მაგრამ ეხლანდელ სიძვირის დროს ძალიან ბევრი ამ ფულით ასი სული საქონელი შეიძინოს და ეს კი, თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ თითო სული საქონელიდან შეიძლება დამზადდეს იმდენი შრატი, რომ ეყოს ასაცრელათ 30—40 სულს, ძალიან ცოტაა, რომ მომზადდეს საკმარისი შრატი ქუთაისის და თფილისის გუბერნიებში საქონლის ჭირის მოსასპობლათ.

ჩვენ მთავრობასა და პარლამენტს ეტყობა გათვალისწინებული ჰქონდა ეს დიადი საქმე ქუთაისის შრატის სადგურისა და აგრეთვე ის დიდი ზიანი, რომელიც მოაქვს საქონლის ჭირს მეურნეობაში, როდესაც გადასდვეს ამ მიზნისთვის 100,000 მანეთი. თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ ამ ფულით არ შეიძლება შეიძინოს სადგურმა საკმარისი რიცხვი საქონლისა—მაშასადამე დამუშავდეს საჭირო რაოდენობა შრატისა, დარწმუნებული ვართ რომ მთავრობა და პარლამენტი შემდეგშიაც დიდ ყურადღებას მიაქცევს შრატის რაოდენობის ამუშავებას, გადასდებს საკმარიის ფულს სადგურისათვის საქონლის შესაძენათ და მით ხელს შეუწყობს საქონლის ჭირის მოსპობას, რომელიც დიდ ზიანს აყენებს მეურნეობას—საქონლის მოშენებას.

ეხლა ჩვენ მთავარ საბეითლო გამგეობის განკარგულებაში თითქმის სრულებით შრატი არ მოიპოება, ვამბობ თითქმის, რადგანაც ის რაც მზადდება ქუთაისის სადგურზე საკმარისი არ არის. აქნობამდის ჩვენ საბეით. მთავ. გამგეობას ჰქონდა დარჩენილი ცოტაოდენი შრატი ზურნაბადის სადგურზე გამომუშავებული, რითაც უცრიდა, როგორც თფილისის, ისევე ქუთაისის გუბერნიებში. ეხლა სულ მთლათ ქუთაისის შრატის სადგურის ანაბარა ვართ. მართალია [illegible] წმუნო წყაროებიდან [illegible] ეროვნულ საბჭოს [illegible] ტი, მაგრამ თუ გინდ მოგვცენ, რას იზამს ეს—წვეთია ზღვაში; მაგრამ ტყუილად გდებას და გაფუჭებას, სჯობიან გადასცენ საქართველოს საბეითლო გამგეობას, რომელიც ამ კრიტიკულ დროს სათანადოთ მოიხმარებს მას.

ხ. ა.

მუშათა ფორის

ტრამვაის მუშათა ცხოვრებიდან.

ტრამვაის მუშებს თუ პირველი არა, მეორე ადგილი უჭირავთ თფილისის მუშათა კლასში. ძველი რეჟიმის დროსაც არ ყოფილა ისეთი პოლიტიკური და ეკონომიური გამოსვლა, რომ ტრამვაის მუშებს, განსაკუთრებით მოწინავეებს, აქტიური მონაწილეობა არ მიეღოთ. ტრამვაის მუშებს ჰყავდა არჩეული აღმასრულებელი კომიტეტი, რომელიც განაგებდა ყველა კულტურულ და პროფესიონალურ საქმეებს. კომიტეტი შეიცავდა პროფესიონალურ კავშირის დაარსებით და ეს ფუნქციები გადაეცა კავშირის გამგეობას. თან ერთი ნაკლით: სახელდობრ, ადმინისტრატიული და პროფესიონალური საქმეები არ არის განაწილებული, რომელიც აფერხებს ნაყოფიერ მუშაობას ორივე მხრივ. საჭიროა ამას კავშირის გამგეობამ მიაქციოს სათანადო ყურადღება. განსაზღვროს ერთხელ და სამუდამოთ. ტრამვაის პროფ. კავშირში ირიცხება 1600 მდე წევრი, ესე იგი ყველა მუშა მოსამსახურეები ადმინისტრაციის გამოკლებით. კავშირის გამგეობა ასე თუ ისე ასრულებდა თავის მოვალეობას, რაც გამოიხატება შემდეგში: მოაწყო სინემატოგრაფი მოიწვია პარიკმახერი, გახსნა სავაჭრო პირველ მოთხოვნილების საგნებისა, ქალაქის დახმარებით აგრეთვე ჰურიც მუდამ დღე მოაქვთ მათივე ინიციატივით. კულტურულ საგანში ძალიანი ცოტაა გაკეთებული. ამ ბოლო დროს ძალიან გულგრილათ ეკიდებიან საქმეს. აღსანიშნავია ზოგიერთი წევრის სრული უმოქმედება. იშვიათად ესწრებიან სხდომებს ან სულ არ ესწრებიან და ბევრი საქმეები გაუკეთებელი რჩება, რაიც მიუტევებელ ცოდვათ უნდა ჩაეთვალოთ მათ. მე მრწამს ისეთი წევრი კავშირის ან გამგეობის, რომელიც არ აკეთებს არაფერს, მაგრამ სხვას არ უშლის გაკეთებას. აქ კი მეორე ნაირად ხდება საქმე. არც თითონ აკეთებენ საქმეს და საქმის მოყვარე წევრებიც იძულებული არიან არაფერი გააკეთონ, რადგანაც კვორუმი არ დგება. მეორე მხარე ჩვენი ჩამორჩენილობისა შემდეგში მდგომარეობს: როცა რაიმე არჩევნები ხდება, ყველა მზათა ვართ აგვირჩიონ. მაგრამ აგვირჩევენ თუ არა ცოტა ხანს, ახალი ცოცხის არ იყოს, წავისაქმებთ და დავანებებთ თავს, ასეთი ფორმალისტობა ბევრს ჩვენს მუშებს და ინტელიგენტებს სჩვევია; ტრამვაი გამონაკლისს არ შეადგენს. სჯობს თავიდანვე უარი განაცხადონ ხოლმე იმ ამხანაგებმა, რომლებსაც არ შეუძლიანთ ემსახუროს დემოკრატიის საქმეს. ეს მით უფრო საჭიროა, რომ ავაცდენოთ ამრჩევლებს შედეგი ასეთი არჩევანისა. აგრეთვე საჭიროა ყურადღების მიქცევა ამხანაგებისა სასადილოზე. სანამ გაიხსნებოდა ეს ფრიად საჭირო და აუცილებელი დაწესებულება, ბევრს უსაყვედურებდენ კავშირის გამგეობას და მოწინავე ამხანაგებს და საჭიროთ სთვლიდენ მის გახსნას. ასეც მოხდა, ზოგიერთი ამხანაგების ინიციატორობით. აქ სადილის ფასს არა აქვს მნიშვნელობა ამ ფასში იქნება სხვა სასადილოებიც უშვებენ სადილს. მაგრამ ყოვლად შეუძლებელია ამ ღირსების და ამ ზომის სადილის მომზადება შესძლოს კერძო სასადილომ, რადგანაც ჩვენ სახლი უფასო გვაქვს და სხვა. მაგრამ ბევრ ჩვენს მუშა-მოსამსახურეებს ფეხს ვერ შეადგმევინებთ შიგ, რის მიზეზით სასადილოს არსებობის დღეები დათვლილია. სამგზიროთ კერძო სასადილოებში ხარჯავენ უკანასკნელ კაპეიკებს. იგულისხმება, რამდენ მეტს მისცემენ კერძო ვაჭრებს. ყველა ზომოთ ნათქვამიდან დასკვნა შემდეგია: რაც ჩვენთვის საჭიროა და არა გვაქვს შეეძლებ

ს.-დემ. პარტიაში

4 ღვინობისთვეს ნაძალადევის თეატრის შენობაში შესდგა პირველ რაიონის ს. დ. მ. პარტიის წევრთა საერთო კრება. დღიურ წესრიგში პირველ კითხვათ აღნიშნული იყო ამავე რაიონის კოლექტივის მოქმედება და კოლექტივის ახალ წევრების არჩევნები. ამ კითხვაზე მოხსენება გააკეთეს რაიონის თავმჯდომარემ ამხ. ბახტაძემ და მდივანმა ფოფხაძემ. მომხსენებლებმა აღნიშნეს: რაიონში ითვლება 3500 წევრი. ამასთანავე დაუმატეს, რომ რაიონს არ აქვს წევრების შესახებ დაწვრილებითი სტატისტიკური ცნობები და ეს ნაკლი ახლო მომავალში იქნება შევსებული. მდივანმა წაიკითხა ცხრა თვის—იანვრიდან 1 ლ ღვინობის თვემდე განმავლობაში რაიონის შემოსავალ-გასავლის ანგარიშები.

შემოსავალი: 1-ლ იანვარს კასაში იყო 688 მ. 42 კ., ერთდროული გადასახადი 241 მ. 42 კ., საწევრო 11,270 მ. 40 კ., მარკების ვალი მცირე კოლ—დან 701 მ. 10 კ., საწევრო ბილეთებიდან 1474 მ. 20 კ., პარტიული ბროშიურებიდან 115 მ. 30 კ., სულ 13,802 მ. 50 კ., დარჩენილათ 688 მ. 42 კ., ჯამი 14,490 მ 92 კ.

გასავალი: მო ამსახურეების ჯამაგირი 3096 მ. 36 კ., ბინის ქირა 240 მ., შეკეთება 250 მ., პარტიული ბროშიურები 137 მ. 60 კ., ბილეთები 1241 60 კ., კანცელიარიის ხარჯები 125 მ. 80 კ., მოულოდნელი 623 მ. 82 კ., წვრილმანი 42 მ. 10 კ., ტელეფონით სარგებლობა 260 მ., 15 კ., 1 ლ რაიონის კულტურ. კომისიას 500 მ., პროცენტები თფილისის კომიტეტს 5631 მ. 84 კ., ლატარიის ბილეთები 10 ცალი 250 მ. სულ 12,399 მან. 27 კ. დარჩა 1 ლ ღვინობისთვეს კასაში 2091 მ. 65 კ. ბალანსი 14,490 მ. 92 კაპ.

მომხსენებლებმა და ორატორებმა აღნიშნეს ის მძიმე პირობები, რომლებშიაც კოლექტივს უხდებოდა ეწარმოებინა საერთოდ მუშაობა და ის მიზეზები—რომლებიც ბორკავდენ კერძო პარტიულ მუშაობას.—კრებამ მოიწონა კოლექტივის მოქმედება; დაამტკიცა ანგარიშები; ზოგიერთმა ორატორმა გამოსთქვა სურვილი იყოლიონ რაიონში ერთი პროპაგანდისტი, მაგრამ უსახსრობის გამო კითხვა ღიათ დარჩა.

შემდეგ ამისა კრება შეუდგა კოლექტივის ახალი წევრების არჩევნებს. არჩეულ იქნენ შემდეგი ამხანაგები: 1—რაქვიაშვილი. 2) ძნელაძე. 3) ცერაძე 4) სიხარულიძე. 5) ნ. ლუკაშევიჩი. 6) ჯიბლაძე ნოე, 7) ფარჯანაძე. 8) შენგელაია. 9) გნოევი. 10) სადაგიშვილი. 11) მირზოევი. 12) ბახტაძე. 13) გუბაშვილი 14) ძამანაშვილი. 15) კანდელაკი. 16) დოლიძე. 17) ჟურული. სარევიზიო კომისიის წევრებათ 1—ვაშაკიძე, 2—ლაპტინი 3—ჟღენტი.

თბილისის კომიტეტის წევრებათ 1—ნინუა ივანე. 2—ნინუა გიორგი. 3—დვალი დათიკო. 4—ბახტაძე გიორგი. 5—ცერაძე არჩილ. 6—მანჯგალაძე. 7—სიხარულიძე. ამათ კანდიდატებათ 1—ძნელაძე. 2—ლუკაშევიჩი. 3—ჯიბლაძე. 4—გნოევი 5—სალუქვაძე. ჯამის შემდეგ კრებამ მოისმინა რეზოლიუცია გორის მაზრის თავად-აზნაურების მიერ—თბილისის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის ხელმძღვანელობით მოწყობილ შეთქმულების შესახებ. კრება დიდის აღფრთოვანებით და ტაშის კვრით შეხვდა რეზოლიუციის კითხვას—მოიწონა მთავრობის მიერ მიღებული მკაცრი ზომები კონტრ რევოლიუციონურ თავადების წინააღმდეგ—აღუთქვა უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე დაიცავს მთავრობას კონტრ-რევოლიუციონერების ძირიან-ბუდიანათ აღმოფხვრაში. მდივ. ფოფხაძე.

პროვინცია

ჯიმითი (გარეთ კახეთი), 19 გიორგობისთვეს მოხდა სოფლის ყრილობა. მიმდინარე კითხვიბზე ილაპარაკა სასოფლო კომისიიდან გამოგზავნილმა ამხ. ოქრო ლაცაბიძემ. ყრილობა მომხრეა დანაწილებული მიწები კერძო საკუთრებათ შეიძინონ.

ადგილობრივ მღვდელს გიორგი მაჭავარიანს უღია ქრთამები სასალდათოებიდან. ეს ბრალდება ყრილობაზე წამოუყენა ნინა შიშნიაშვილმა და მღვდელმა, რომელიც იქვე იყო, ვერ იმართლა თავი; აგრეთვე გამოირკვა, რომ ის ზნედაცემული ადამიანია, რომელიც დიდ ვნებას აძლევდა თურმე საზოგადოებას. ამიტომ საზოგადოებას არაერთხელ აღუძრავს შუამდგომლობა მისი სამუდამოთ გაძევებისა, მაგრამ „სულიერი მამა“ ჯერაც იქა ბძანდება.

დაბოლოს ყრილობამ ერთხმათ დაადგინა, მხარი დაუჭირონ ჩვენ დემოკრატიულ მთავრობას. ამავე დღეს მიხდა ამხანაგებს კრება ო. ლაცაბიძის ხელმძღვანელობით. დაარსეს ს. დ. მ. პარტია, რომელშიაც ჩაეწერა ოცდა ათამდე წევრი, საწევრო გადასახადი დაწესეს 1 მ. წევრების ჩაწერა გრძელდება. გადასწყვიტეს კავშირი იქონიონ სიღნაღის ორგანიზაციასთან.

ო. მაშოშვილი.

საგურამო. მკითხველ საზოგადოებას კარგათ მოეხსენება, რომ საგურამოს რაიონი განთქმული იყო მთელ საქართველოში თავისი მდიდარი და ხშირი ტყეებით. დღეს კი რასა ვხედავთ, ტყეები სანახევროთ გადაჭრილ გადაჩეხილია. თითქმის ყოველ ხის ძირს სანახშირო ორმოებია გამართული. ადგილობრივმა კომისარმა ვ. ტატიშვილმა ყოველ გვარი ღონე იხმარა ხალხის შესაჩერებლად, მაგრამ ვერას გახდა, რადგან სამაზრო კომისარიატი (დუშეთის) დღემდე სდუმს და არავითარ ძალას არ იჩენს ამის წინააღმდეგ. საჭიროა სიფრთხილით მოეკიდონ ტყეს, თორემ რამდენიმე თვეში იგი სულ განადგურდება. სწორეთ ამის მიზეზია, რომ ბევრ ადგილას წყაროები დაშრა და ეხლა ბევრი სოფელი დიდ გაჭირვებას განიცდის უწყლოობისა გამო.

შეწუხებულმა სოფლელებმა თხოვნით მიმართეს დეკანოზ გ. ასათიანს და სთხოვეს წყლის გამოყვანის მოწესრიგება.

დეკანოზმა თავის ნებრით თხოვნით მიმართა მთავრობას. მთავრობამაც შეპირდა ტექნიკის გაგზავნას. სასურველია, რომ წყლის გამოყვანის საქმე მალე მოეწყოს და აგრეთვე მიღებულ იქნას ზომები, რომ ტყეები არ იჩეხებოდეს.

წელს ხანგრძლივ გოლვებისა გამო, ძლიერ გაუჭირდა ნათესს. ამავე დროს, წყლები უქმათ იკარგებოდნენ ქვიშა ხრამებში.

ყაჩაღების თარეშს საზღვარი არა აქვს. შიშით კაცს ვერ გაუვლია გზაზე. ამას წინათ ალექსი ღარიბაშვილმა და შაქრო ბერბიჭაშვილმა (ს. ახატნიდან) მოჰკლეს ცნობილი ყაჩაღი კოლა სისაური, რომელსაც 25 მდე კაცი ჰყავდა მკვდარი ამ მაზრაში და უთვალავი გაცარცული.

სიძვირე საზღაპრო ხასიათს ღებულობს. კოდი პური 300 მანეთი ფასობს. გაიძვერა ჩარჩები ხელოვნურად სწევენ ფასს. ხანგრძლივმა სიცხეებმა ათასგვარ ავადმყოფობას უჩინა აქ თავი, ბევრი ხდება სიკვდილის მსხვერპლი. ექიმური დახმარება კი არსაიდან. აქა იქ დარჩენილ იარაღებს ეხლა თვით სოფლელები აბარებენ მთავრობის წარმომადგენლებს.

მოსახნავ მიწების გარშემო დიდი განგაშია ატეხილი. ზოგან უსამართლოთ ხმარობენ მიწებს. ზოგან დაიყვის კიდიც. საჭიროა ერთხელ და სამუდამოთ მოწესრიგდეს ეს საქმე. მიმღებმა კომისიამ უკვე დაასრულა აქ მუშაობა, ხოლო გაუგებრობა იბადება ჩამორთმეულ ადგილების შესახებ, ეხლა სწორეთ მოხვნისა და დათესის დროა და მიწები კი დაუნაწილებელია. არავინ არ იცის ვის რამდენი ერგება. ყველა იმას ცდილობს მეტი დაინარჩუნოს და ამ ნიადაგზე შეხლა შამოხლა ხდება.

მოსული.

— —

გურია. გურიის გლეხობა სწავლა-განათლებით და შეგნებით საქართველოს სხვა მაზრის გლეხობაზე მაღლა სდგას. ეკონომიურათ კი საქართველოს ყველა მაზრები სჯობნის გურიას. ეკონომიურათ ჩამორჩენის მიზეზი გახლავთ გურიის გეოგრაფიული და ტერიტორიალური მოხაზულობა. გურია გარშემორტყმულია მთებით, რომლებიც არ აძლევენ საშვალებას და გასაქანს, მიწის სივიწროვე შეუძლებელს ხდის მეურნეობის განვითარებას და საქონლის მოშენებას. გურიაში არ არის ჩამოსართმევი მიწები, რომ მთავრობამ ხალხს გადასცეს. მდგომარეობა გურიის მკვიდრთ იძულებულს ხდის ეძიოს სარჩო სუფსაში და რიონის პირისაკენ. ჯერჯერობით ვერც ტყით სარგებლობენ გურულები. სადაც გზებია, იქ არც ტყეა, სადაც ტყეა, იქ გზები არ არის. სატვე მდინარეები არ არის გურიაშია, რომ მთიდან ხე ტყის გამოტანა შეიძლებოდეს. მეურნეობა ჩვენში არ არის კარგ ნიადაგზე დაყენებული, თუმცა მიწა ნოყიერია, ყოველივე ჭინახულის მოყვანა შეიძლებოდა მაგრამ ხალხი მეურნეობის განვითარებას არ აქცევს ყურადღებას. ჩვენ გურულები ვეჯიბრებით ერთმანეთს სამინისტრო სკოლის პირველ დაწყებითი უმაღლეს სასწავლებლის და გიმნაზიების დაარსებაზე. გურიაში იშვიათად შეხვდებით ისეთ სოფელს, რომელსაც საკუთარი სასწავლებელი, სამკითხველო და კოოპერატივი არ ქონდეს. თითქმის ყველა საზოგადოებაში არის დაარსებული პირველ დაწყებითი უმაღლესი სასწავლებელი, ზოგიერთ საზოგადობაში ორიც კი, მხოლოდ სამეურნეო სასწავლებლისთვის არავინ ზრუნავს. ეს კი ხალხისთვის დიდ საშიშროებას შეადგენს. ჩვენ გვჯერა ის, რომ ჩვენ მიერ ნდობით აღჭურვილი ერობის წარმომადგენლები ამას დიდ ყურადღებას მიაქცევენ შეკრებისთანავე. ერობამ წინდაწინვე მიწის დარიგებამდი უნდა შემოფარგლოს ის ადგილები, სადაც საჭიროა სამეურნეო სკოლის დაარსება. ერთ საუკეთესო ადგილათ ჩითვლება სამეურნეო სასწავლებლისათვის სოფელ გორაში ჩოხატაურის მახლობლად ანდრი ერისთავის საუკეთესო ცნობილი ბაღი და მამული.

ანდრი ერისთავს გარდა ბაღისა მამული აღარ რჩება და შეიძლება მან ბაღი დაუთმოს სამეურნეო სასწავლებელს. ბაღს აკრავს მეურნეობისათვის გამოსადეგი ნოყიერი ადგილები. მამული 120 ქცევამდეა, ამ ადგილს ზეთვე ჩაუდის მდინარე სუფსა და ოზურგეთის გზატკეცილი. სუფსის პირად არის კარგი მიწები, რომელიც გამოდგება მეურნეობისათვის. ანდრის მამული და ბაღი მდებარეობს მაღლობ ადგილზე. ბაღში არის დიდი კარგი სახლი გაკეთებული, რომელიც გამოდგება სასწავლებელის შენობათ. აუცილებელი საჭიროა აი ამ ადგილზე სამეურნეო სკოლის დაარსება. სოფელ გორა, სადაც მდებარეობს ერისთავის ბაღი არის შუა ადგილი შემდეგი საზოგადოების: ამაღლების, ფარცხმის, ზემოხეთის, ერკეთის, ჯვარცხმის და ბაილეთის. ზემოხსენებულ საზოგადოებებს შეუძლია ისარგებლოს ამ სკოლით თუ კი განხორციელდება ჩვენი მისწრაფება. ვთხოვთ ამხანაგ გიორგი ბერეჟიანს და პატივცემულ დიმიტრი ერისთავს როგორც ადგილობრივ მცხოვრებლებს და აგრეთვე როგორც ერობის წარმომადგენლებს, მიაქციონ ყურადღება ამ კითხვას და იზრუნოს შეძლების დაგვარათ. მიწას ცხადია მიიღებს იურიდიული კომისია, მხოლოდ ის არ უნდა იქნას დარიგებული და თუ მიწა დარიგდა, მაშინ უნდა გამოვეთხოვოთ ამაზე ოცნებობას, რადგან მიწას მერმე არავინ დაგვითმობს.

ხ. გური-სგორელი.

ბორჯომი. ბორჯომის საშუალო სასწავლებლის საზრუნველომ 26 მარიამობისთვეს გამართა სეირნობა ლატარიით ბორჯომის მინერალურ პარკში. შემოსავალი სეირნობიდან და ლატარიიდან იყო 9186 მ. 83 კ. სხვადასხვა ხარჯები 2731 მ. 15 კ დარჩა წმინდა მოსაგები 6455 მ. 68 კ. ბორჯომის საშუალო სასწავლებლის სამზრუნველო ურმეს მადლობას სწირავს სეირნობის დასახლისს ქ ნ მ. ე. ხოშტარიასას, რომლის მხურვალე მონაწილეობამ და თანაგრძნობამ დიდი მატერიალური სარგებლობა მოუტანა სეირნობის შემოსავალს.

ურმეს მადლობას ვწირავთ აგრეთვე ყველა დამხმარეთ და იმ პირთ, ვინც ხელი შეუწყვეს ხსენებული სეირნობის შემოსავლის გაძლიერებას.

ბორჯომის საშუალო სასწავლებლის სამზრუნველოს თავმჯდ. მ. ახალაძე.

სოფ. ზეზო აკეთი (გურია). უნდა ავნიშნო, რომ აქ დღემდე არავითარ ექსცესებს და არევ დარევას ალაგი არ ჰქონია. მაგრამ ამ ჟამად სამწუხაროთ მშვიდობიანი ცხოვრება თანდათან ირღვევა, წამოყვეს თავი ქურდ-ბაცაცებმა და სხვა. აი ფაქტებიც, 1) ღამით ჩუმათ გასტეხეს ადგილობრივი კოოპერატივი „მშრომელთა შეღავათი“ და გაიტაცეს 2,800 მან. საქონელი. 2) ღამით დაესხენ თავის ოჯახში მიხაკო როსტომის ძე მგელაძეს, რომელსაც თავის მოკეთეს ოზურგეთიდან გადმოხვეწილთა ნივთები ჰქონდა მიბარებული. გაიტაცეს, როგორც ამბობენ დაახლოვებით 90,000 მანეთის საქონელი, 3) აგრეთვე ძალიან ხშირი იყო წისქვილების გატეხა და სხვა.

ყველა ამაების შესახებ არჩეულ იქნა საგამომძიებლო კომისია, ეჭვით დააპატიმრეს რამოდენიმე პირები, მაგრამ დამამტკიცებელი საბუთები მათ წინააღმდეგ ჯერ არ არის აღმოჩენილი და ქურდები დღესაც არიან მიმალულნი. აგრეთვე საჭიროა სოფლის მოწინავე ელემენტების და ადმინისტრაციის გაორკეცებული შრომა და ენერგია, როგორც შავრაზმელთა, აგრეთვე მაწანწალა ქურდ-ბაცაცების ასალაგმავათ.

ზემო-აკეთელი.

ნერილები რედ. მიმართ

ქართველ საზოგადოებას მოეხსენება, რომ თფ. ყოფილი „სათავად-აზნაურო ბანკი“ დ დ სარგებლობას აძლევდა ეროვნულ-კულტურულ დაწესებულებებს, რომლის წლიური მოგება უდრიდა დაახლოვებით ნახევარ მილიონ მანეთს, მაგრამ მიუხედავათ ამოდენა მოგებისა ხშირად გაიგონებდით კრებებზე საზოგადოების სამართლიან საყვედურს მოსამსახურეთა მრავალ რიცხოვანობის შესახებ და დღეს, როდესაც ამ დაწესებულებას არა თუ მოგება აქვს, არამედ ათი-ათასობით ზარალი აქვს, რადგანაც ბანკის ოპერაციები თითქმის სრულიად შეჩერებულია, მოსამსახურეთა შტატები ხელუხლებელია. რომ არ მივიღოთ მხედველობაში დაქირავებული მრავალი მოსამსახურენი, აქ არიან არჩეულებიც მაგალითად კომიტეტი 11 კაცი, გამგეობა და დამფასებლები. უკანასკნელნი ცხრა კაცი არიან, ეხლა კი სრული საკმარისია მხოლოდ ერთი კაცი, დანარჩენები კი ტყულათ არიან და ჯამაგირს სრულად იღებენ. ასევე ითქმის კომიტეტის და გამგეობის წევრებზედაც, მაგრამ ვინ უნდა შეამოკლოს ეს შტატი, თუ არა საზოგადო კრებამ, რომლის მოწვევაზე არავინ ზრუნავს, საზოგადო კრება უნდა მოწვეულიყო მაისში და როცა ვეკითხებით ამის შესახებ ბანკის მამებს, ისინი გვაძლევენ პასუხს: „ჩვენ ამის შესახებ მთავრობას უკვე ვაცნობეთ და ამის შემდეგ მათი საქმეაო“. რაც შეეხება დაქირავებულ მოსამსახურეებს, მათი რიცხვიც ბევრია, მაგრამ ცალკე არ შეიძლება ამათი შტატის შემოკლება, არამედ უნდა მოხდეს ყოველი დარგის მოსამსახურეთა შორის, როგორც არჩეულების ისე დაქირავებულების ერთ და იმავე დროს და აი ამისთვის საჭიროა კრების მოწვევა, სადაც შემუშავდება შტატების შემოკლება.

ხსენებულ ბანკში, ბევრი კარგი მუშაკნი არიან, როგორც ცოდნით და გამოცდილებით ისე ჭკუა-გონებით და ზნეობით, რომლებიც იმედი მაქვს ოდესმე მაინც გადაყვანილ იქნებიან იმ ახალ დაწესებულებებში, სადაც სანდო და გულშემატკივარი პირების ყოლა საჭიროა საქმიანობისთვის.

დასასრულ უნდა ვაღვიაროო, რომ ამისთანა მოვლენას უმაღლესი მთავრობა ასეთ არეულ დროს ზევიდან რასაკვირველია ვერ დაინახავს, მაგრამ რას უყურებენ ის მახლობელი დაწესებულების ყურისმგდებელი პირები, რომლებიც ასეთ საზარალო და სახელმწიფოს დამაკცევარ საქმეს არ აქცევენ სათანადო ყურადღებას?

ბანკის რწმუნებული მსესხებლებისგან არჩეული, **ირაკლი ივანეს ძე რამიშვილი.**

ცნობები

ჯარისკაცი ნიკოლოზ ცუცქირიძე მსახურებდა ომის დროს კავკასიის ფრონტზე ქარველ მსროლელთა პოლკში პირველ როტაში, და 1917 წლის მარტიდან მისმა მშობლებმა მის შესახებ აღარაფერი იკითხეს. თუ ვისმე რაიმე ცნობა მოეპოვება ზემოაღნიშნული ჯარისკაცის შესახებ, მშობლები სთხოვენ მიაწოდონ მათ ეს ცნობა შემდეგი მისამართით: შორაპნის მაზრა, ჩხირაულის სოფლის საზოგადოების სამმართველო, სპირიდონ სვიმონის ძე ცუცქირიძეს.

განცხადებანი

ექიმი მ. ა. შაფრანი.

სპეციალურად სიფილისი და მისი შედეგები (შეშხაპუნება 606 და 914), ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავათმყოფების მიღება ყოველდღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე ქალების საღამოს 4—5 საათამდე. კვირაობით მხოლოდ დილით. მისამ: ოლღას ქ. № 33.

ექიმი
ლ. ა. სარალიძე

იღებს ყოველდღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, საღამოს 6—8 საათამდე. კვირაობით დილის 9—12 ს. ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87. ავჭალის აუდიტორიის ახლო.

კბილის საექიმო კაბინეთები
თეოდორე საყვარელის ძე ცხოველიძისა

ავადმყოფები მიიღება ყოველდღე დილის 9—2 საათამდე და საღამოს 5—6 საათამდე, გარდა კვირა დღეებისა. მისამართი: კალოუბნის ქუჩა (ყოფილი ბარონის), სახელმწიფო ბანკის პირდაპირ, ტელეფონი 13—35.

ექიმი
ა. ნ. შატილოვი

იღებს თვალის სნეულებიან ავათმყოფთ საღამოს 4—6 საათ. სემიონოვის ქუჩა, სახ. № 4 (ვორონეცოვის ხიდის ახლო).

ექ. დიასამიძემ განაახლა სახლში ავათმყოფების მიღება 1—2 ს. ნაშ. და 5—6 საღ. ოლღას ქუჩა, სახ. № 15. ტელ. 18—03.

რენგტენისა და ელექტრონის სხივებით
სამკურნალო კაბინეტი.

წითელი ჯვრის საზოგადოების და მიხეილის საავადმყოფოს რენგტენის კაბინეტის ყოფილი გამგე

დოქტორ ა. ვ. ლევენშტეინისა.

ავათმყოფები მიიღება შინაგან, ნერვებისა და ქალის ავადმყოფობა რენგტენოფოტოგრაფია და ფიზიკური მეთოდი ექიმობისა წინასწარ ჩაწერით (დაჭრილები რიგ გარეშე). სპეციალური რენგტენო-დიაგნოსტიკა და ფიზიოთერაპია გულისა, ფილტვებისა, კუჭისა და ჭაჭების ავადმყოფობისა. მიღება 4—8 საათამდე გარდა კვირა დღეებისა. კრილოვის ქუჩა, სახლი № 5, ბინა № 3, ტელეფონი № 12—46.

ექიმი ნიკოლოზ ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად—მალარიით (ცივება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, ხისლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქარებით და სხვა შინაგან სნეულებით ავათმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე. ელექტრიზაციაც. მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11, ზემელის აფთიაქის პირდაპირ.

გაიხსნა თვალის საავადმყოფო
(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დონხინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ. კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავათმყოფების მიღება ყოველ დღე 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141 (კინემატოგრაფ „აპოლოს“ ახლო) მძიმე ავათმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში. ტელეფ. 5—96.

ექიმი ბ. ბ. ფუხაძე

იღებს სადოსტაქრო ავათმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა, მისამართი: დიდი მთავრის ქ. № 57; ოფიცერთა ეკონომიური საზ. შენობის პირდაპირ, სახ. სვანიშვილისა. ტელ. № 5—71

ექიმი
იოსებ რაჟდენის ძე ცინცაძე

ღებულობს შინაგან და ვენერიულ ავათმყოფთ საღამოს 5—7 ს. მიხეილის პრ. № 121, ბინა 4. ტელეფონი 11—06.

ექიმი დ. ი. ჯაფარიძე

მიიღებს შინაგანის, ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 11—1 საათამდე, საღამოს 5—7 ს. მადათოვის ქუჩა № 7. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. ტელეფონი 16—65

ექიმი ბ. ფ. ფალიოლოგი

იღებს ქალების და ქირურგიულ სნეულებით ავათმყოფთ დილის 9—11 და საღამოს 5—7 საათ. მისამართი: ოლღის ქუჩა, № 1. ტელ. № 9-68.

ექიმი
ვლადიმერ მიხეილის ძე მახვილაძე

ღებულობს შინაგან სნეულებიან ავათმყოფთ დილის 11—12 საათ. და საღ. 6—7 საათ. მისამართი: უდელნი ქ. № 14.

ექიმი
დ. ჯავახიშვილი

მიიღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულებიან ავათმყოფთ ყოველ დღე კვირის გარდა, დილის 9—11 და საღამ. 5—7 ს ბინა: ვერა, გუნიბის ქუჩა, № 41. ტელეფონი № 14—09.

სამკურნალო კაბინეთი
ექიმ ალექსანდრე დავითის ძის

კეკელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავათმყოფებს (914—606 ის შეშხაპუნება). ავათმყოფთა მიღება დილის 9 საათ. 11 საათამდე და საღამოს 5 საათიდან 7 საათამდე. მიხეილის პროსპექტი, № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ. ტელეფონი 14—28.

ექ. ქალი ნ. ბ. შიშლო-ბაბაშვილი

მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკო-ქირურგიულ კოლეჯისა. იღებს ყოველ-დღე შინაგან, ქალურ და ვენერიულ ავადმყოფთ და იძლევა ხაბანიო დარიგებას. სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით. დილის 10—12 ს. და საღამოს 6—7 ნახ. საათამდე. სერგიევის ქუჩა (სოლოლაკი) სახლი № 9. ტელ. 9—26

ძ. ხ ო ნ ი.

ექიმი სპირიდონ დიმ. ჯალალანია.

იღებს ავათმყოფთ დილის 9—12 ს.-მდე მისამართი: მათხოჯის ქ. საკუთ. სახლი.

მიხეილის ქერძო სამკურნალო

მუდმივ საწოლებით. მიხეილის პრ. № 167, ტელ. 11—35. ავათმყოფების მიღება ყოველდღე დილ. 9—2 საათ. და საღამოს 5—7 საათამდე.

ექ. ა. ნ. შატილოვი თვალ. სნეულ. დილ. 9—10 ს., ა. დ. წულუკიძე ქირურგ. და შინაგ. 9—10 ნახ. ს., ი. ნ. ტურ-აკოფოვი ქალ. და საბანიო 10—11 ს., მ. ფ. მგალობელი ქირ. და ქალურ 11—12 ს., მ. ი. ვაჩნაძე შინაგ. და საბავშვო 11—12 ს., ნ. ა. გამრეკელი შინაგ. და ნერვ. დღის 12—1 ს., ა. პ. წულუკიძე ქირ. და შინაგ. საღ. 5—6 ს., კ. ვ. ტყეშელაშვილი ტყავისა და ვენერ. 6—7 ს.

მასაჟი, ელექტრიზაცია, კანის ქვეშ შეშხაპუნება. 606 და 914 შეშხაპუნება. საავადმყოფოსთან არსებობს სამშობიარო განყოფილება ექ. მ. მგალობელისა და ი. ნ. ტერ აკოფოვის ზედამხედველობით.

სახელმწიფო თეატრი. ოპერის სეზონი 1918—19 წ.
დირექცია ლევიცკისა.

ხუთშაბათს, 10 ოქტომბერს

დუბროვსკი

ოპერა 4 მოქმედებათ, მუსიკა ნაპრავნიკისა.

მონაწილეობენ: ქ. ქ. შვამბერგი, იანსა, ოვსიანიკოვისა, ბ ნი კანშინი, ბალაბანი, ზუბარევი, ისეკი, მოლჩანოვი, დემიანენკო, ეზროვი, კურბატოვი.

დირიჟორი სამოსუდი. დასაწყისი სრულ 8 საათზე.

კასა ღიაა დილის 10—2 ს. და საღამოს 6 საათ. წარმოდგენის გათავებამდე.

ანონსი: პარასკევს 11 ოქტომბერს—„პიკოვაია დამა“, შაბათს 12 ოქტომბერს—„მანონ“.

მუშაგელთა კომიტეტი

მესამე უმაღლეს დაწყებით სასწავლებლისა, რომელიც არსებობს ავლაბარში, აცხადებს, რომ მიღება მოწაფეებისა პირველ და მეორე (ესე იგი მეხუთე და მეექვსე) სრულუფლებიან სახალხო გიმნაზიისა გრძელდება უგამოცდოთ, პირველ კლასში მიიღებიან ის პირები, რომელთაც აქვთ დამთავრებული კურსი, უმაღლეს დაწყებით სასწავლებელში, და სხვა პირები გამოცდით. თხოვნების მიღება ყოველდღე 9—1 საათამდე. ავლაბარი, კაბგეროვის ქუჩა № 17.

ქართული საამქრენებლო-საამრეწველო და საგაჭრო აქციონური
საზოგადოება „ოქროს ვერძი“

ამით აცხადებს, რომ წესდების § 50 და 52 თანახმად ოთხშაბათს, 30 ოქტომბერს, დღის 12 საათზე ფოთის საურთიერთო საკრედიტო საზოგადოების შენობაში ქ. ფოთში შესდგება აქციონერების საგანგებო

საზოგადო კრება.

დღის წესრიგში შემდეგი საკითხებია: 1) ვადის დანიშვნა და იმის შემდეგ საქციო შემოსატანი ფულის რაოდენობის განსაზღვრა, რომელიც გაწერილია დამფუძნებელ-აქციონერთა შორის. 2) გამგეობის ერთი წევრის გამოცვლა (§ 40).

(2—1) გამგეობა.

თფილისის საოსტატო ინსტიტუტში

და მასთან არსებულ უმაღლეს დაწყებით სასწავლებელში სწავლა დაიწყება 15 ოქტომბერს (ქართულ ენაზე). ინსტიტუტში გახსნილია ორი განყოფილება: 1. სიტყვიერებისა და ისტორიისა (ქართული ენა და ლიტერატურა, საქარ. ისტორია) 2. ბუნების მეტყველება და მათემატიკა.

ცნობად: 1) ინსტიტუტში შემოსვლა შეუძლია ყველას, ვისაც სავალო ან საქალაქო საშუალო სასწავლებელი აქვს დასრულებული და ან განსაკუთრებით სამასწავლებლო სემინარია. 2) ინსტიტუტში პირველ კურსზე ოცი სტიპენდიანტის ადგილი თავისუფალი. 3) თხოვნები მიიღება ინსტიტუტის კანცელარიაში, დიდი-მთავრის ქუჩა № 91. (6—4)

ფოთის ქალაქის გამგეობა

აცხადებს, რომ 20 ოქტომბერს 1918 წ. დილის 12 საათზე ქალაქის გამგეობის დარბაზში დანიშნულია

ვაჭრობა,

რომლითაც იჯარით გაიცემა ქალაქის ტყეში მდ. რიონის ნაპირზე 500 კუბ. საჟენი შეშის დამზადება და ფოთში ჩამოტანა. შეშა იქნება სხვადასხვა ზომისა და სხვადასხვა ჯიშის ხისა. ვაჭრობის პირობების განხილვა შეიძლება ყოველდღე გამგეობის კანცელარიაში. (3—